

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

BESLUT
SKÖTSELPLAN

2009-06-30

Bilaga 1

Dnr 511-6426-07
Obj nr 10-11-002

Skötselplan för naturreservatet Eriksberg

Karlshamns kommun

Innehållsförteckning

1 Syftet med naturreservatet.....	3
2 Beskrivning av området	4
2.1 ADMINISTRATIVA DATA	4
2.2 HISTORISK OCH NUVARANDE MARKANVÄNDNING.....	6
2.2.1 Topografi, berggrund och jordarter	6
2.2.2 Markhistorik.....	6
2.2.3 Bengt Berg och hans efterträdare	10
2.2.4 Skyddad natur	11
2.2.5 Översiktlig vegetationsbeskrivning	12
2.2.6 Nuvarande mark- och vattenanvändning	13
2.2.7 Marina områden	13
2.3 OMRÅDETS BEVARANDEVÄRDEN	15
2.3.1 Geovetenskapliga bevarandevärden	15
2.3.2 Biologiska bevarandevärden.....	15
2.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden	17
2.3.4 Intressen för friluftslivet.....	18
3 Referenser	19
4 Planerad markanvändning och skötsel	20
4.1 GENERELLA RIKTLINJER	20
4.2 INDELNING I SKÖTSELOMRÅDEN.....	22
5 Mål och åtgärder för skötselområden.....	23
5.1 SKÖTSELOMRÅDE 1: NATURSKOG DÄR OMRÅDET LÄMNAS I HUVUDSAK ORÖRT	23
5.2 SKÖTSELOMRÅDE 2: LÖVDOMINERADE SKOGAR MED NATURVÅRDSINRIKTAD SKÖTSEL AV TRÄD- OCH BUSKSKIKT	25
5.3 SKÖTSELOMRÅDE 3: TALLDOMINERADE SKOGAR MED NATURVÅRDSINRIKTAD SKÖTSEL AV TRÄD- OCH BUSKSKIKT	27
5.4 SKÖTSELOMRÅDE 4: TRÄDBÄRANDE HAGMARKER.....	28
5.5 SKÖTSELOMRÅDE 5: SMÅSKALIG MOSAIKMARK MED LÖVSKOG, ÅNGAR OCH BERGIMPEDIMENT	30
5.6 SKÖTSELOMRÅDE 6: ÖPPNA MARKER	31
5.7 SKÖTSELOMRÅDE 7: KULTURHISTORISKA MILJÖER INKLUSIVE BYGGNADER	33
5.8 SKÖTSELOMRÅDE 8: LIMNISKA OMRÅDEN	35
5.9 SKÖTSELOMRÅDE 9: MARINA OMRÅDEN	39
6 Friluftsliv och turism.....	39
6.1 BESKRIVNING	39
6.2 ÖVERGRIPANDE MÅL	41
7 Utmärkning av reservatsgräns.....	41
8 Bränder och brandbekämpning	41
9 Jakt /Jakt och fiske	42
10 Tillsyn, dokumentation och uppföljning	42
10.1 TILLSYN ÖVER FÖRESKRIFTER	42
10.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL.....	42
10.3 DOKUMENTATION AV SKÖTSELÅTGÄRDER	42
11 Kostnader och finansiering	42
12 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	43

BILAGOR

Bilaga 1: Reservatsbeslut från
2008-01-02

Bilaga 2: Översiktskarta

Bilaga 3: Fastighetsgräns mm

Bilaga 4: Rödlistade arter

Bilaga 5: Forn- och kulturlämningskarta

Bilaga 6: Historisk markanvändning

Häradskartan 1915-1919

Bilaga 7: Skötselområden

Bilaga 8: Anläggningar för friluftslivet

Planförfattare: Ingegerd Erlandsson

Medförfattare skogliga delar: Joakim Hemberg

Beställningsadress: www.lansstyrelsen.se/blekinge

Copyright: Länsstyrelsen i Blekinge län

Omslagsbild: Betande visenter på trädklädd hagmark i naturreservatet Eriksberg.

Foto: Ingegerd Erlandsson 2008-09-24

Förord

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsprogram för syftet och skötseln i ett naturreservat. Skötselplanens inriktning bestäms av syftet med reservatet och de föreskrifter som meddelats i beslutet. Till grund för denna skötselplan ligger gällande beslut från 2008-01-02, se bilaga 1.

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med reservatet är att:

1. Bevara biologisk mångfald i ett, i första hand av vilda hjortdjur, betat mosaiklandskap bestående av bl.a. ädellövskogar, tallskogar, hållmarksområden, öppna trädbärande hagmarker, inägomarker och buskmarker, samt även limniska och marina miljöer.
2. Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, främst naturtyper som prioriteras inom Natura 2000.
3. Med beaktande av naturvärdena bevara värdefulla inslag i kulturlandskapet.
4. Bereda allmänheten tillträde till området på sådant sätt att detta inte innebär störningar på djurlivet.

Syftet skall nås genom att:

- Gynna bevarande och vidareutveckling av den i regionen hemmahörande biodiversiteten.
- Inom reservatet upprätthålla en kontinuitet av gamla lövträd och tallar.
- Det finns en stor variation i skogstyper, med betade ädellövskogar, tallskogar, tallmyrar och alkärr.
- Tillgången på död ved är god med en naturlig variation på kvalitet och olika nedbrytningsstadier.
- Genom att skogar och inägomarker betas med hjortar och andra i Skandinavien naturligt hemmahörande viltarter.
- Gallringar görs för att gynna grova träd och för att nya stora träd skall kunna utvecklas
- Punktinsatser i kulturmiljövårdande syfte görs vid torpgrunder och källargrunder
- Området bibehålls som ett attraktivt turistmål där besökare bereds möjligheter till rika naturupplevelser och kan ges kunskap om djur och natur.

Gällande beslut från 2008-01-02 innebar ”Ändring av föreskrifter och gräns m.m. för naturreservatet Eriksberg i Karlshamns kommun”. Syftet behövde förtydligas så att bevarandet av områdets naturvärden inkluderades. Likaså bör syftet inkludera de marina miljöerna med dess biologiska mångfald. Justering skedde av gränsen runt huvudbyggnaden och gårdsområdet, vilka ligger som ett undantag i reservatet. Det är lämpligt att området har en naturlig i terrängen lätt identifierbar gräns. Naturreservatets yttre gräns skall oförändrat sammanfalla med det befintliga viltstängslet. Gränsen märks ut i fält. Naturreservatet skall förvaltas av Eriksberg Vilt & Natur AB.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Eriksberg
Objektnummer	10-02-17
Skyddsform	Naturresevat
Beslutsdatum reservatsbeslut	2008-01-02
Beslutsdatum reviderad skötselplan	2009-06-30
Natura 2000 beteckning	SE0410123 Eriksberg, 130 ha
Totalareal	895 ha
Landareal	Ca 782 ha
Vattenareal	Ca 113 h
varav limniska delar	Ca 23 ha
och marina områden	Ca 90 ha
Naturvårdsförvaltare	Eriksberg Vilt & Natur AB
Län	Blekinge
Kommun	Karlshamn
Lägesbeskrivning	Ca 3 km S om Åryds kyrka, ca 9 km Ö om Karlshamn, se Bilaga 2 Översiktskarta
Sakägare	Se Bilaga 1 Reservatsbeslut
Fastigheter	Eriksberg 1:2
Servitut	Avtalsservitut för kraftledningar, jordkabel.
Nyttjanderätter	Teleledningar
Naturtyper	Areal (ha)
<i>Skogsmark</i>	<i>Totalt 707 ha</i>
Natura 2000	Västlig taiga (9010) ca 15 ha Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ (9070) ca 100 ha Lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080) ca 4 ha Näringsrik bokskog (9130) ca 10 ha Näringsrik ekskog (9160) ca 80 ha Näringsfattig ekskog (9190) ca 20 ha Skogbevuxen myr (91D0) ca 2 ha
Övriga	Tallskog på moränmark, ca 30 ha Hällmarkstallskog, ca 20 ha Tallskog med inslag av bok och ek, ca 80 ha Ek-bok-björkskog, ca 60 ha Björkskog, ca 3 ha Glest trädbevuxna bergimpediment, ca 270 ha
<i>Öppna betesmarker</i>	<i>Totalt 75 ha</i> Varav slåtter- och betesvall på åker, 12 ha
<i>Vatten, limniska delar</i>	Sjöar och dammar, ca 23 ha
<i>Marina områden</i>	Havsvikar, ca 90 ha

Prioriterade bevarandevärden:	
Markslag	Skog, trädklädd betesmark, våtmark, sjö
Naturtyper	Naturtyper i Natura 2000 (se ovan), lövskogar och naturliga tallskogar
Marina områden	Havsvikar
Strukturer	Grova ädellövträd, grova tallar, senvuxna träd, hålträd, död ved
Funtioner	Stora områden med förekomst av rödlistade arter knutna till äldre lövträd och tallar gör att vissa av dem finns i stora populationer, vilket ger goda förutsättningar för en långsiktig överlevnad för dessa arter och med en bibehållen genetisk variation. Goda rekryteringsområden för fisk.
<i>Arter</i>	
Rödlistade arter	68 kända rödlistade arter, se Bilaga 4 "Rödlistade arter inom naturreservatet Eriksberg"
Arter listade i EU:s habitat-direktiv, annex 2	barbastell, dammfladdermus, större vattensalamander, ekoxe
Arter listade i EU's fågeldirektiv	nattskärra, spillkråka, trädlärka, bivråk, havsörn, berguv, mindre flugsnappare, törnskata
Kulturmiljöer	Registrerade fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar, t.ex. vägar, stenmurar, odlingsrösen, rester av torpbebyggelse och husgrunder, spår efter stenbrytning, lämningar efter tegelbruk
Friluftsliv	• Viltpark • Större sammanhängande område med höga upplevelsevärden • Naturlighet • Kulturhistoria • Besöksobjekt • Landskapsbild
Övrigt	Forsknings- och referensområde

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Det 900 hektar stora naturreservatet ligger i ett kustnära landskap med tydliga spår av inlandsisens verkningar, till stor del på en halvö med uddar samt havsviken Maraviken med Dragsö. Topografin är varierad och berggrunden genombruten av flera mindre sprickdalar. Området täcks av ädellöv- och tallskog omväxlat med trädklädda hagmarker och öppna betesmarker. Högsta punkten på drygt 45 m över havet är belägen i den norra delen, norr om Norrsjön.

2.2.1 Topografi, berggrund och jordarter

Berggrunden utgörs av ca 1450 miljoner år gammal Karlshamnsgranit, med inslag av ett par diabasgångar i nord-nordostlig till syd-sydvästlig riktning samt Blekinge kustgnejs på Västra Udden. Karlshamnsgraniten är en sur djupbergart, rödaktig medel- till grovkornig. Eftersom graniten är spröd med liten motståndskraft mot erosion är den relativt lättvittrad och har därför gett upphov till en kuperad terräng. Gnejsen som kallas granodiorit, är en intermediär (mellan basisk och sur) djupbergart, grå gnejsig samt rödgrå till grå respektive röd. Diabasen är en basisk gångbergart. Berget går i dagen på många platser med plana berghällar och klippstup, såväl intill havet som högre upp i terrängen.

Jordarten består till stor del av svallad sandig morän, delvis både blockrik och storblockig. Som omväxling till den näringsfattiga moränen finns områden med bördig lera i dalar och sänkor, samt mindre områden med sankmark. I Långedal och andra sänkor består jordarten av glacial lera och det finns områden med torv/kärr på Remmarna samt intill Färskesjön, Flan och någon mer havsvik. I samband med isens avsmältning för ca 14 700 år sedan bildades högsta kustlinjen (HK) i Baltiska issjön. HK har här uppmätts till 52 m.ö.h. vilket innebär att hela det aktuella området då låg under vatten. Jordlagret är tunt på flera ställen. Inom reservatet finns några sjöar och dammar. Två av sjöarna, Norrsjön och Färksjön, har bildats helt på naturlig väg. Det är dock endast Norrsjön som under årens lopp fått vara oförändrad, medan Färksjön har sänkts och sedan åter höjts. Övriga sjöar och dammar har skapats av människor. Havsviken kantas av såväl sankar som bergiga stränder. Den yttre gränsen för naturreservatet Eriksberg sammanfaller med det befintliga viltstängslet. Längs den yttre kusten omges Eriksberg av naturreservatet Eriksbergs stränder.

2.2.2 Markhistorik

Områdets läge och naturgivna förutsättningar med delvis skogbevuxna bergiga och stenrika områden gör att det utnyttjats extensivt som utmark med bete under lång tid. Forntida kommunikationsstråk har gått genom området och möjligheten till fiske i havsviken har varit en viktig tillgång sedan lång tid tillbaka. De magra steniga moränmarkerna har efterhand utnyttjats intensivare för nyodling och koloniserats i tider av folkökning.

Trädslagen har invandrat till vårt land vid olika tidpunkter efter senaste istiden. Först etablerade sig pionjären björk, tätt följd av tall för 10 000 år sedan. Hassel, alm och ek följde efter och sedan kom lind och ask. Eken tillhör alltså de ädellövträd som etablerade sig tidigt. Boken som invandrade så sent som för 3000-4000 år sedan spred sig bland annat till gamla

betesmarker och hade sin största utbredning för 1000 år sedan. Granen däremot spred sig först under 1600-1700-talen norrifrån och dess naturliga sydgräns går över norra Blekinge. Tall har funnits med som ett naturligt trädslag i skogsbygden.

Bibbi Brorsson, som sedan 2001 arbetar på Eriksberg, har i boken *Eriksberg. Ett säteri i Blekinge genom 350 år* (Brorsson, 2006) sammanställt uppgifter om Eriksbergs historia, med tidningsnotiser, intervjuer, resultat av släktforskning om alla torparfamiljer och foton. På uppdrag av Länsstyrelsen har Blekinge museum gjort en översiktlig kulturlandskapsutredning för Eriksbergsområdet (Persson 2007). Här har den historiska dimensionen i landskapet lyfts fram. I följande markhistoriska beskrivning har uppgifter hämtats dels från boken om Eriksberg, dels från nämnda kulturlandskapsutredning, samt från studier av befintligt kartmaterial. Dessutom har information hämtats från Eriksbergs hemsida på Internet. Uppgifter kommer även från samtal med Per-Arne Olsson, förman på Eriksberg.

Inom Eriksbergsområdet finns sex fornlämningar registrerade vid Riksantikvarieämbetets fornminnesinventering 1971, bestående av stensättningar och gravar markerade av stenblock från brons- eller järnåldern. Inför kulturlandskapsutredningen 2007 gjordes kompletterande undersökningar varvid ytterligare åtta anläggningar påträffades. De nyligen påträffade fornlämningarna består av stensättningar och stenblock på underliggare. Sannolikt har det legat ett förhistoriskt båtdrag över näset mellan Maraviken och Bruksviken. Flera av fornlämningarna är knutna till ett forntida kommunikationsstråk, bland annat utmed båtdraget. Dessutom kantas den gamla infartsvägen från väster av fyra stensättningar. Ett vikingatida depåfynd bestående av armbyglar av silver är det enda inrapporterade arkeologiska fyndet i området. Fornlämningarnas läge i området visas på forn- och kulturlämningskartan i Bilaga 5.

Enligt en paleoekologisk undersökning som baseras på pollen- och makrofossilanalys, karaktäriserades området under stenåldern av ädellövskog utan spår av röjning eller odling (Hannon, 2001). Under tidig bronsålder märks spår av svedjning, därefter kommer en tusenårig period fram till 400 e.Kr utan tecken på röjning eller svedjning. Under järnåldern ökar den kulturella påverkan med svedjebruk och sädesodling. Mängden trädpollen minskar medan frekvensen av pollen från örter, gräs, halvgräs och sädesslag ökar markant från 1400-talets början. Det visar på att då växte ett mera konstant jordbruk fram, med öppet odlings- och beteslandskap där enen får spridning.

Även ortnamnen kan ge ledtrådar vid tolkning av det historiska landskapet. Mara märks i de skriftliga källorna första gången 1570 som Marre, därefter Maare 1583. Ordet *mar* betyder 'instängd, igenväxande vik' och ingår i det osammansatta namnet Mara. Därav kommer alltså Maraviken som benämning på havsviken. Godset Mara ändrade 1781 namn till Eriksberg. Av en paleoekologiska analysen framgår att det under 1400-talet växer fram ett öppet odlingslandskap med fasta åkrar och omfattande betesmarker. Mahra var en mindre bondby som sannolikt etablerades då under 1400-talet, förmodligen på den plats där gården nu ligger.

Enligt Prästrelationerna 1624 var Mahra med sina fyra gårdar den minsta byn i Åryds socken.

Det finns en koppling till försvenskningen och de förändringar som skedde efter freden i Roskilde 1648. Ekonomiska förutsättningar kom från godsets närhet till Karlshamn och Karlskrona, två nyanlagda städer. Gårdarna i Mahra ingick i Sölvesborgs slottslän, vilket skänktes som grevskap till den då landsflyktige före detta danska rikshovmästaren Corfitz Ulfeldt. När kronofogden i Bräkne och Listers härader förvärvade Mahra 1663 bestod byn enligt Jordeboken av fyra halva hemman. Kronobefallningsmän tillsattes i denna nya del av Sverige och i detta området hette han Jonas Håkansson, gift med dottern till Karlshamns förste borgmästare. Han köpte upp de tre gårdarna i Mara och allt sedan dess har gården varit ungefär så stor som idag. I jordrevningsprotokollet från 1671 uppges att Mahra hade skog av bok och ek, fiske i saltsjön och två insjöar samt skvaltkvarn.

Studier av historiska kartor ger tillsammans med skriftligt källmaterial värdefulla uppgifter om bland annat växtlighet och markanvändning. Det historiska kartmaterialet tillåter nedslag i vissa tidsskikt men vad som hänt däremellan är ibland svårt att veta. En av de äldre kartorna över Blekinge är Petter Geddas skogskarta från år 1684 med anteckningar om bl.a. trädslag. Den finns återgiven i en enklare variant i Sven Björnssons *En studie av det blekingska kulturlandskapet* från 1946, som grundar sig på historisk-geografisk forskning och beskriver Blekinges kulturlandskap från mitten av 1600-talet och framåt. Originalkartan finns i Krigsarkivet. Blekinge var till stor del ett boklandskap. Även om den mesta ekskogen fanns i skogsbygden förekom ek också i dalbygden och även där verklig ekskog saknades. Småskog med björk och al samt enebackar karaktäriserade dalbygden i övrigt. Skogen utgjorde den viktigaste betesmarken och där hämtades även vinterfoder från lövträden genom hamling och topphugning. Den för skattläggning värdefulla ollonskogen av ek och bok utgjorde grunden för hur många svin (ollonsvin) som kunde födas upp. Så skogen tjänade direkt boskapsskötseln.

Eriksberg tillhörde dalbygden. På Geddas karta finns Mara utsatt som en stor gård eller säteri. Ett bondehemman finns med, Björnhemstorp. Kartan ger knapphändig information om skog och naturförhållanden för Eriksbergs del. Några kullar finns utritade, som markering att där var bergig terräng. Det står "Småskog" väster om godset. Östra udden benämns "Kohagenabben", ett namn som tyder på att där hade man korna på bete. På Västra udden står det "Alboleudde". Udden har enligt lokal tradition fått namnet *Allböle (udd)* p.g.a. att en sten utanför udden, Allbölebjörn, sägs böla när oväder nalkas. Maravik och Dragsjö är utmärkta på kartan.

Efter Roskildefreden ägdes Mara av svenska officerare och ämbetsmän och utvecklades under första delen av 1700-talet till en betydande jordbruksegendom med ståndsmässig bebyggelse. Den odlade arealen utökades genom dikning och nyodling. Det fanns fem torp år 1750, tegelbruk med två ugnar till mursten respektive taksten där produktionen gick till Karlskrona. I Maraviken fanns fasta fisken, så kallade stek. Ekar levererades till Amiralitetet, så skogstillgången bör ha varit god. Efter att generalguvernören Erik Ruth förvärvat Mahra 1775 fick han 1781 tillstånd

att överflytta säterirättigheterna från rusthållet Reinasilä i Savolax län och Mahra bytte namn till Ericsberg. På gården fanns skeppsvarv och tegelbruk. År 1778 var antalet torp uppe i tolv.

I ett arrendekontrakt för Ericsberg från 1808 betonas skogens och tegelbrukets betydelse för gårdsekonomin och då fanns en sågkvarn i bäcken från Färskesjön. 1825 hade egendomen Eriksberg, enligt uppgifter från en försäljningsannons, vidsträckt skog av ek, bok och furu, medan åkermarken uppgick till 30 tunnland och förutom spannmål odlades potatis, även på svedjemark. Då fanns det 15 dagsverkstorp, 14 saltsjöfiskare samt nio åbor på "Frälseöarne" och gårdens drift baserades i stort på dagsverken. Jordbruksegendomen fortsatte utvecklas genom en del omfattande diknings- och nyodlingsarbeten, såsom sänkningen av Färskesjön på 1840-talet vilken skapade ny åker- och ängsmark. Det framhölls ända sedan 1600-talet att egendomen hade goda tillgångar på skeppsvirke, det vill säga ekar. Staten erbjöd inlösen av ekarna 1831 och då noterades så många som 4 471 st. på Eriksberg, varav 811 av dessa som förstklassiga.

Under 1800-talet skedde stora samhällsomvandlingar med industrialismens intåg och genomförande av jordbruksreformer. Folkökningen ledde bland annat till ytterligare uppodling och etablering av torp och backstugor. Även på Eriksberg effektiviserades jordbruket och ett stort antal torp anlades. Studier av historiska kartor ger tillsammans med skriftligt källmaterial värdefulla uppgifter bland annat om växtlighet och markanvändning. Det finns dåligt med historiskt kartmaterial för Eriksberg eftersom gårdsarkivet blivit förstört. Enligt Persson (2007) finns endast en äldre lantmäterikarta över området. Den är upprättad 1846 och speglar nyodling samt torpetablering. Utöver denna består de kartor från 1800-talet som ingår i Lantmäterimyndighetens arkiv av en avvägning av Färskesjön 1886 och en gränsbestämning 1894, samt skriftliga handlingar angående en avsöndring 1887 men inga andra kartor över området.

Generalstabens karta från 1875 ger information om topografiska förhållanden med höjder, öppna marker, sankmarker och vattendrag, liksom om skogen med olika symboler som cirklar för löv och stjärnor för barr. Eftersom kartan är småskalig (1:100 000) ger den begränsad information. Det syns berg med öppna marker emellan. Skogen i den nordvästra delen markeras som mest barrskog och lite lövskog finns på spridda ställen längst i norr, på Västra Udden och på höjdsträckningen öster om gården. Norrsjön var den ena av två sjöar inom området. Den andra sjön Färksjön är färgad blå på den digitala kartan, medan det på papperskartan endast finns markerat dess form. Sjön var vid den här tiden sänkt och har tydligen tolkats olika av kartritarna. Även vägar, gårdar och torp finns med. Eriksberg finns utsatt med symbolen för gods och hela 33 torp är markerade. En huvudväg ledde från nordväst via Rörvik till Eriksberg. Av mindre vägar fanns en från väster via Markaledet, en rakt från norr och en som ledde från godset ner mot Västra udden.

I området har det brutits sten, vilket det finns gott om spår av. 1853 påbörjades stenbrytning i industriell skala på Dragsö och Eriksberg. Brytningen hade tio års uppehåll från 1866, återupptogs därefter och

verksamheten sysselsatte dagligen upp till 100 personer på 1870-talet. År 1850 var 329 personer mantalsskrivna på Eriksberg. Där fanns 38 dagsverkstorp, 14 arrendetorp och 13 fiskare, därtill kom alla barn som inte är registrerade. År 1875 hade antalet mantalsskrivna ökat till 432.

Landskapet var som mest utnyttjat och uppodlat i början av 1900-talet, samtidigt som det småskaliga jordbrukslandskapet fortfarande existerade med många äldre strukturer bevarade. På den gamla ekonomiska kartan från 1916, Häradskartan kallad, är fortfarande många ytor inom reservatet markerade som åkermark, se kartan i Bilaga 6. Stora delar av betesmarken göms i det som här markeras skog med ringar för löv och stjärnor för barr. Barrskog (tall) och blandskog fanns i de norra och nordvästra delarna, medan lövskogen var utspridd i söder och öster. Trädlösa betesmarker fanns främst på hällmarkerna på höjden i öster, ut på Östra Udden och på Dragsö som helt saknar trädssymboler, samt mellan Färsksjön och Flan och spritt på Västra Udden. Norrsjön är här den enda riktiga sjön inom Eriksberg, medan Färsksjön markeras som mosse med lite sidvallsäng. Gårdsjön hade dikats ut och var vid den här tiden åkermark. På kartan i Bilaga 6 syns även en mängd torp markerade med röd fyrkant. När uppodling och torpbildning nådde sin kulmen 1920 omfattade Eriksberg 43 brukningsdelar och jordbrukslägenheter, samt 25 bostadslägenheter utan jordbruk. Fram till 1930-talet baserades driften inom Eriksberg på torparsystemet.

På kartan i Bilaga 5 finns förutom fornlämningarna markerat alla platser där det legat torp och lägenheter inom Eriksberg. På flertalet av dessa platser finns spår kvar i form av husruiner, stenmurar, inägomarker med odlingsrösen, fruktträd, hamlade träd e.dyl. Som mest fanns det 90 torpställen inom Eriksberg och där bodde mer än 1000 personer. 1938 när jordbruket lades ner var ca 70 ha åker. Av dessa är idag 25 ha fortfarande öppen mark. Ytterligare 1,5 ha av ännu äldre inägomark har öppnats upp på nytt. Inklusiv tidigare ängsmark och övriga öppna ytor med betesmarker räknas idag ca 90 ha som öppna betesmarker.

2.2.3 Bengt Berg och hans efterträdare

Bengt Berg, känd zoolog, författare och naturfotograf, förvärvade egendomen Eriksberg 1938 och kort därefter inrättade han Mara Biologiska Försökscenter/område. Jordbruket lades ner, kontrakten med torparna sades upp och det mesta av torpbebyggelsen kom att rivas eller lämnas att förfalla. Färsksjön som tidigare sänkts återställdes. Ett vilthägn sattes upp runt större delen av egendomen för att där hålla djur av olika slag, främst hjortar. Där innanför växte genom hårt betestryck ett särpräglat kulturlandskap fram. Berg bedrev bland annat forskning om gäss. Han räddade grågåsen från utrotning och införde kanadagåsen till Sverige. På Eriksberg satsade han på kronvilt som bland annat kronhjort. En speciell Eriksbergstyp har avlats fram, där hornen är mer utvecklade med grövre stänger och kraftigare taggar.

Efter Bengt Bergs död 1967 övertogs fastigheten av hans son Iens Illum Berg, som innehade egendomen fram till 1987. Den ägare som öppnade upp gården för allmänheten och påbörjade arbetet med att göra den till ett turistmål var Alexander Went, som var ägare av Eriksberg under åren

1987-96. Stiftelsen Skogssällskapet övertog Eriksberg 1996 och vidareutvecklade egendomens möjligheter inom turism, jakt, fiske och naturvård.

Den 1/9 2007 bildades Eriksberg Vilt- & Natur AB, ursprungligen som ett helägt dotterbolag till Stiftelsen Skogssällskapet. Bolaget förvärvades under hösten 2007 av Mellby Gård AB. Sedan 2008 äger Rune Andersson Eriksberg och han är den 29:e ägaren i raden. Eriksberg firade 350-årsjubileum 2008.

Eriksbergspriset är ett stipendium på 50 000 kr (varav Eriksberg står för 60 % och Karlshamns kommun för 40 %) som sedan 1999 delas ut för arbete eller projekt förlagda till Eriksberg. Pristagarnas arbete ska "...tillföra brukandet av mark och vatten erfarenheter som bidrar till att skapa förutsättningar för en positiv utveckling av naturens många värden, så väl ekonomiska som sociala och miljömässiga". Tack vare detta har ett flertal inventeringar och arbeten gjorts som bidragit till kunskap om området och dess värden, inom ämnesområden som skalbaggsinventering, inventering av fågelfaunan, markanvändningshistoria genom pollen- och makrofossilanalys, landskapshistoria kring Maraviken, forskning om "mulens och klövarnas landskap" samt utvecklingsplan för fisketurism.

2.2.4 Skyddad natur

Genom länsstyrelsens beslut den 4 oktober 1976 bildades dels naturvårdsområdet Eriksberg, dels naturreservatet Eriksbergs stränder. Samtidigt fastställdes en översiktlig skötselplan för naturvårdsområdet. Naturvårdsområdet utvidgades med ca 55 ha i den norra delen genom beslut den 6 juli 1979. Totalt omfattar det med vilthägn omgärdade naturreservatet ca 900 ha varav ca 90 ha tillhör vatten i Östersjön och ca 20 ha består av sjö.

Genom införande av miljöbalken den 1 juli 1999 försvann begreppet naturvårdsområde. Föreskrifter som tidigare meddelats med stöd av naturvårdslagen, som upphävdes när miljöbalken trädde i kraft, fortsatte att gälla om de inte ersatts med nya föreskrifter med stöd av miljöbalken. Därmed övergick naturvårdsområdet Eriksberg till att vara naturreservat. Den 2 januari 2008 beslutade Länsstyrelsen om ändring av föreskrifterna för naturreservatet Eriksberg samt ändring av den inre gränsen runt gården Eriksberg.

Flygfotot från 1940-talet visar förhållanden som i stort stämmer överens med Häradskartans. Även om jordbruket hade lagts ner vid det laget var fortfarande tidigare åker- och ängsmarker öppna. Jämförelse kan göras med dagens ortofoto där många små åkerlyckor blivit igenvuxna med skog, till exempel nere på Västra udden, medan de större områdena fortfarande är öppna. Även en del öppna betesmarker är på väg att växa igen, som exempelvis på Dragsö där enbuskar breder ut sig.

Naturgivna förutsättningar som geologi, jordarter, topografi och hydrologi har styrt mycket när det gäller bosättningar och markutnyttjande. De naturliga förutsättningarna spelar alltså stor roll för vilken naturtyp som utvecklas, vilket i sin tur i stor utsträckning avgör hur ett område kan utnyttjas för mänskliga intressen och hur det i sin tur påverkar den fortsatta utvecklingen. Förändring i markutnyttjande kan även förklaras

genom samhällsrelaterade förhållanden som har spelat stor roll för landskapets förändring, där skiftesreformer (eller som här avsaknad av dessa) och tekniska framgångar såväl som sociala strukturer avspeglas. På senare år har man upptäckt att miljöerna på Eriksberg hyser väldigt höga naturvärden.

Eriksberg har en intressant markhistorik. Området kan ha utnyttjats extensivt under forntiden. Enligt tolkning av paleoekologisk analys ökade kulturell påverkan med begränsad odling under bronsåldern. Detta kan även kopplas till områdets bevarade gravanläggningar. Fisket i Maraviken bör ha varit en viktig resurs även långt tillbaka i tiden. Naturen inom Eriksberg är kulturpåverkad, det vill säga områdets värden och utseende beror på den historiska markanvändningen med tidigare extensiva nyttjande med begränsad odling, därefter ökad mänsklig påverkan under yngre järnålder med kulmen under 1400-talets kolonisation. 1800-talets torpetablering och uppodling såväl som sentida utnyttjande där området fått utvecklas fritt, förutom djurens bete inom hägnet, har präglat områdets vegetation. Vissa områden har långvarig obruten trädkontinuitet, vilket visas av lavar med mycket höga krav på sin livsmiljö. Det gamla kultur-landskapets strukturer bevarades, vilket idag avspeglas i spåren efter 1800-talets omfattande torpbebyggelse.

2.2.5 Översiktlig vegetationsbeskrivning

Naturreservatets marker utgörs idag av ett varierat betespräglat landskap. Det mosaikartade landskapet på Västra udden övergår norrut i skogsområden, omväxlande naturskogsliknande ädellövskogar med ek och bok samt flera andra arter lövträd, och även talldominerade skogar. De öppna ytorna, tidigare ängs- och åkermarkerna utgör betesmarker och det finns även gott om trädklädda hagmarker. Området präglas av närheten till havet, med vindpinad vegetation på hällmarker. På Dragsö dominerar enbuskmarker och Västra Udden består av ett unikt mosaikartat landskap.

Inom området finns tre sötvattenssjöar och flera mindre viltvatten eller dammar. 2003 gjordes en provtagning och vattenanalys som omfattade Eriksbergs samtliga tre sjöar Norrsjön, Färksjön och Gårdsjön samt två viltvatten. De analysparametrar som användes var pH, kväve- och fosforhalt. Resultatet visade att vattnens pH-värde var likvärdigt och tillräckligt bra för att fisk och annat liv ska trivas. Halten av näringsämnen skilde sig markant. Fosforhalten var exempelvis 30 gånger högre i Västra Viltvattnet än i Norrsjön. Även Lilla Näs (Tegelbruksdammarna) och Gårdsjön hade förhållandevis höga halter näringsämnen.

Ca 130 ha av den sydöstra delen av naturreservatet ingår sedan 1998 i Natura 2000-området SE0410123 Eriksberg enligt habitatdirektivet. De naturtyper som förekommer här är *strandängar vid Östersjön* (1630), *torra hedar* (4030), *öppna mossar och kärr* (7140), *hällmarkstorräng* (8230), *trädklädd betesmark* (9070), *näringsrik ekskog* (9160) samt *näringsfattig ekskog* (9190). I och med att en del av reservatet numera ingår i Natura 2000 finns en skyldighet för svenska staten att tillse att de naturtyper som skall skyddas inom området upprätthåller ”gynnsam bevarandestatus”.

2.2.6 Nuvarande mark- och vattenanvändning

Idag är Eriksberg landets största safaripark. Det drivs inget egentligt skogsbruk inom reservatet utan de skogliga åtgärder som görs är av naturvårdande karaktär. Eriksberg kan ses som ett bevarat 1800-talslandskap eftersom inga jordbruksrationaliseringar genomfördes under efterkrigstiden. Här bedrivs viltuppfödning av främst hjortdjur som dov- och kronhjortar, mufflon och visenter, men även vildsvin. Satsningen sker på turism i organiserad form samt jakt och fiske, kombinerat med konferensverksamhet. Antalet djur inom vilthägnen varierar, men i slutet av 2008 fanns det exempelvis 30 visenter. Eriksbergs visenter ingår i ett internationellt avels/räddningsprogram som styrs från Polen och bedrivs för att bevara arten.

Huset vid Liljetorpet har rivits och kommer att ersättas med en byggnad som komplement till konferensverksamheten inom Eriksberg. Som en kompensation för intrånget i reservatets naturvärden (dispens enligt 7 kap 7 § sista stycket MB, beslut 2008-12-18) ska torpet Rosenborg och dess närmiljö restaureras.

Såväl reservatets tre sjöar som olika dammar och viltvatten erbjuder en variation av sötvattensmiljöer. Många arter gynnas av viltvattnen i markerna. Norrsjön är en näringsfattig skogssjö medan Färksjön är en näringsrik grund sjö som domineras av de röda näckrosorna. Gårdsjön är en grund, grumlig snarast övergödd damm med mycket vitfisk i, vilken fiskas med "Catch and release".

2.2.7 Marina områden

De ca 90 ha inom naturreservatet Eriksberg som utgörs av havsviken Maraviken och dess innersta vik Flan ska ha status av marint reservat. De båda havsvikarna har både vegetationsrika mjukbottenar och hårbottenar. Dessa är till stor del opåverkade marina naturmiljöer med biologisk mångfald. Området har bland annat stor betydelse som lek- och uppväxtområde för gädda.

Bengt Berg hägnade av även Maraviken för allmänheten och införde en förvaltning av fisket i området, som var en viktig lekvik för gädda redan då på 1940-talet. Under Iens Bergs tid utvecklades även ål- och sikfisket och under en period bedrevs fisket rent yrkesmässigt. Gäddfisket började användas turistiskt och Alexander Wendt utvecklade turistaspekten med betalande fiskegäster. Vad som då ansågs vara den största spöfångade gäddan i Sverige togs 1994 av en dansk och den vägde ca 22 kg. Hur det än är med den uppgiften så är gäddorna i Maraviken stora. Därefter har gäddfisket under Skogssällskapet tid fortsatt bedrivas på liknande vis, främst under våren. Idag bedrivs fiske endast i formen "Catch and release" där alla fiskar släpps tillbaka.

På uppdrag av Länsstyrelsen i Blekinge har Högskolan i Kalmar genomfört marina inventeringar inom Eriksberg. Syftet med undersökningarna var att få underlag för beslut om marint reservat och för revideringen av skötselplanen. Hösten 2007 gjordes först en inventering av makrovegetationen inom ett större havsområde där Maraviken ingick (Nilsson 2008:1).

I augusti 2008 genomfördes provfiske efter varmvattensarter i vikarna Flan och Maraviken, samt en inventering av makrovegetationen i Flan som ett komplement till tidigare inventering (Nilsson 2008:7).

Provfisket genomfördes enligt metoder beskrivna av Naturvårdsverket. Det var provfiske med nät på 26 olika stationer. Resultaten beskriver förändringar i fisksamhället speciellt för modellarten abborre. Totalfångsten dominerades av abborre, mört, löja och gädda. Viktmässigt fanns en klar dominans av abborre. Vimma *Abramis vimba*, som på grund av kunskapsbrist är en rödlistad art, påträffades i enstaka exemplar. Utöver nätprovfisket användes mjärdar som komplement. Där fångades mest tångräka och någon svart smörbult. Mjärdfångsten betraktas som låg för årstiden.

Flan som är den innersta viken i Maraviken är endast 0,7 till 1,2 meter djup. Siktdjupet är dåligt med uppgrumlat sediment, vilket troligen beror på aktiviteten av alla fåglar. Den översiktliga inventeringen i Flan visade en måttlig till riklig förekomst av makrovegetation. Vegetationen täckte 50 % eller mer på över hälften av de 23 provlokaler. Axslinga *Myriophyllum spicatum*, en rotad långskottsväxt, förekom rikligast och även hornsäv *Ceratophyllum demersum*, en fritt flytande vattenväxt, var vanlig. Vegetationen är ett resultat av näringsrika förhållanden och ett långvarigt dåligt ljusklimat.

Den marina inventeringen visade att fisksamhället i såväl Flan som övriga Maraviken har normal diversitet och artsammansättning för denna del av Östersjön. Området fungerar som referensområde för andra områden gällande fisket. Det var till exempel större fångster här jämfört med Torhamn 2008. Maraviken bedöms utgöra ett mycket viktigt lek- och uppväxtområde både för abborre och gädda. Under provfisket 2008 dominerade dessa två rovfiskar. Maraviken är känd för goda bestånd av storsvuxen gädda. Det är sannolikt att huvuddelen av beståndet vistas i skärgården utanför Maraviken under sommaren. På våren återkommer den för att leka och på hösten för näringssök. Troligtvis har större abborre samma migrationsmönster. Därför kan mängden abborre och gädda förväntas vara större under höst och vår. Fiskbestånden är alltså inte stationära inom reservatsgränsen. Därför kan lekbestånden av abborre och gädda i Maraviken påverkas av ett för hårt fisketryck i omgivande kustvatten.

2006 påbörjades ett projekt för att undersöka effekterna av återutsättning av gäddor som fångats i sportfiske. Undersökningen *Effekter av "Catch & release" på gädda* har bedrivits i Maraviken inom Eriksbergs naturreservat av Umeå Marina Forskningscentrum (Umeå Universitet) och Sveriges Lantbruksuniversitet, Umeå. 130 gäddor som fångades med spö märktes med ett yttre ID-märke och 30 st. även med akustisk sändare och dessa släpptes tillbaka. Mikrofoner utplacerade i vattnet mätte fiskarnas aktivitet. De återutsatta gäddorna visade inga tecken på skador. Slutsatsen av forskningen är att gäddan verkar överleva Catch and Release samt att de kan hugga igen efter att de fångats.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Geovetenskapliga bevarandevärden

Reservatet är beläget i ett kustnära sprickdalsområde med kuperad delvis blockrik terräng där även berg i dagen med klipphöllar och stup förekommer. Berggrunden består huvudsakligen av Karlshamnsgranit samt kustgnejs och jordarten utgörs av näringsfattig blockrik och delvis storblockig sandig svallad morän som avsatts under senaste istiden, samt bördig lera i dalar och sänkor.

Hela området med dess kuperade blockrika marker och hållmarksområden omväxlat med stenröjda och stenfria öppna partier på flack mark inklusive våtmarker är av stort geologiskt intresse. Mångformigheten i reservatet ger speciellt goda förutsättningar för växt- och djurlivet.

2.3.2 Biologiska bevarandevärden

Hela naturreservatet håller hög klass med avseende på naturvärden knutna till skogar och trädbärande hagmarker. Stora delar av skogarna är artrika, olikåldriga och flerskiktade. De ca 130 ha av den sydöstra delen av naturreservatet som ingår i Natura 2000-området SE0410123 Eriksberg är av riksintresse för naturvården. Följande naturtyper ingår i EU:s ekologiska nätverk: *strandängar vid Östersjön, torra hedar, öppna mossar och kärr, hållmarkstorräng, trädklädd betesmark, näringsrik ekskog och näringsfattig ekskog*. Övriga förekommande naturtyper är *tallskog på moränmark, hållmarkstallskog, tallskog med inslag av bok och ek, ek-bok-björkskog, björkskog* och *glest trädbevuxna bergimpediment*.

I de betespräglade skogarna finns kvastformade bokar. Brynzoner, mosaiklandskap och våtmarker är några av de variationsrika miljöerna. Områden med hög luftfuktighet ger speciella förutsättningar för olika växt- och djurarter. Den mycket rika kryptogamfloran indikerar långvarig obruten trädkontinuitet. Gamla grova träd finns det gott om och död ved i skogliga delar. Lundflora kunde få utvecklas ytterligare i vissa delar om betetrycket hade varit lägre, exempelvis buskstjärnblomma och stinksyska. Tuvvtåtel är det dominerande gräset. Eriksbergs naturreservat är en viktig komponent i miljömålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Totalt har ett 70-tal rödlistade arter i flera organismgrupper påträffats, se Bilaga 4 "Rödlistade arter inom naturreservatet Eriksberg". Bland lavarna kan nämnas liten ädellav, klassad som starkt hotad (EN) i ArtDatabankens rödlistekategori. Här finns vedsvampar som exempelvis den starkt hotade tårtickan (EN) och vedlevande insekter som exempelvis reliktbock, klassad som missgynnad (NT), en art som trivs på gamla solbelysta tallar. I reservatet finns en rik fågel- och insektsfauna. Under inventering inför arbetet med skötselplan noterades stora art- och individrikedomerna bland dagfjärilar, bland annat den mindre vanliga körsbärsfuksen.

I en sammanställning av fynd av hotade svamparter i Blekinge t.o.m. 2006 finns två lokaler inom Eriksberg med, en vid Backavången inom Natura 2000-området och ett större område runt Färskesjön. Vid inventering i reservatets dammar har tidigare hittats långbensgroda i två lokaler i den östra delen. Vid den senaste inventeringen 2009 registrerades förekomst

av långbensgroda med fem romklumpar på den ena lokalen men ingen på den andra på grund av svårighet att komma till att undersöka vattnet. Arten är rödlistad som sårbar (VU) och ingår i ett åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP). Åkergroda och mindre vattensalamander har också påträffats på Eriksberg. Kompletterande inventeringar behövs för att kartlägga evertebrater.

På grund av det höga betetrycket kan arter som missgynnas av ett igenväxande landskap trivas här. Ett exempel är trädlärkan som är knuten till öppna hållmarker, med gles trädvegetation. Hög andel död ved, grova gamla träd och den rika trädslagsblandningen är gynnsamma faktorer för fågelfaunan. Vårarna 2001 och 2002 gjordes fågelinventeringar på Eriksberg. Dels gjordes en revirkartering av tre områden, dels översiktlig inventering av övriga delar. Rödlistade eller tidigare rödlistade arter som då påträffades var smådopping, skogsduva, nattskär, göktyta, bivråk, entita, stenskvätta, hämpling, berguv, mindre hackspett, mindre flugsnappare, sommargylling och inte minst havsörnen som förmodas häcka någonstans i närområdet.

Några fågelarter som det fanns gott om på Eriksberg var hackspettar, trädlärka, dubbeltrast, steglits och stenknäck. Några arter som följt en allmän ökning är gärdsmyg, koltrast, svarthätta och grönfink. Många arter har haft en gynnsammare utveckling på Eriksberg jämfört med övriga Sverige. Bland dem nämns ringduva, gök, hackspettar, sädesärta, rödstjärt, järnsparv, härmsångare, grå flugsnappare, kråka och gulsparr. Arter med en mindre gynnsam utveckling var törnsångare och grönsångare. Törnskatan som vid inventeringen verkade näst intill borta kan klara häckning om det finns stora sammanhängande buskholmar med törnbuskar. Även näktergal och andra sångare får fler häckningsbiotoper om buskholmar sparas.

Många fågelarter trivs alltså i området, både häckande arter och de som är på tillfälligt besök. Exempelvis bivråken som är en starkt hotad art (EN) har påträffats här och flera andra rödlistade arter förutom de redan nämnda stenskvätta, hämpling, entita och berguv. Några andra fåglar som lever här är tofsmes och rödstjärt. Berguv, glada, ormråk, lärkfalk, gök och skogsduva häckar inom reservatet. Uppemot fyrtio olika arter av sjöfåglar har påträffats inom Eriksberg. Några av dessa är skrake, knipa och vigg och häckar i Flan gör knölsvan, gräsand och grågås.

Under ett tiotal år har fladdermusfaunan inom Eriksberg studerats. Undersökningen har skett bland annat med hjälp av autoboxar, små lådor som registrerar ultraljud. Resultatet är uppseendeväckande då minst 14 arter av fladdermöss påvisats. Det är lika många som i Fyledalen, som med sina 14 arter hittills ansetts vara Sveriges artrikaste område för fladdermöss. Många arter trivs inom Eriksbergsområdet med lämpliga livsmiljöer på stor yta och flera har säkert kolonier här. Av de registrerade arterna är fem rödlistade enligt 2005 års rödlista. Till uppdateringen 2010 kommer förändringar att ske. För en av de sällsynta fladdermusarterna, *Barbastell* *Barbastella barbastellus*, utarbetas nu ÅGP-program. Av sällsynta arter som påträffats kan även nämnas sydfladdermus, fransfladdermus, dammfladdermus, pipistrell och Leislers fladdermus. Fem eller sex av de här förekommande fladdermusarterna är vanliga i trakten.

Undersökningen av fladdermusfaunan kommer att fortsätta i syfte att hitta kolonier samt att försöka lokalisera ytterligare en art som troligen finns inom Eriksberg. Fladdermöss gynnas bäst av tillgång till tät gammal skog i kombination med gläntor och halvöppna betade partier, med gamla träd.

Även en skalbaggsinventering har gjorts på Eriksberg (Ehnström 2005). Då påträffades inom området 540 arter av skalbaggar och ytterligare 25 fjärilsarter, samt noterades några trädlevande skinnbaggar. De insamlade arterna var av såväl vattenlevande som spillningslevande skalbaggar, arter knutna till örtvegetation samt träd- och busklevande arter. Av skalbaggar som lever i döda träd- och buskdelar påträffades 17 rödlistade arter, däribland bokoxe, ekoxe, tvåfläckig smalpraktbagge, plattad lövvedborre och reliktbock. Den sistnämnda som lever i död bark på levande tallar hade inte förut påträffats så långt söderut i landet. Ytterligare tre rödlistade insektsarter har påträffats.

Eriksberg kan ha en viktig funktion som forsknings- och referensområde bland annat när det gäller att bygga upp kunskaper om naturliga, betespåverkade ekosystem.

De marina delarna av Eriksberg omfattar havsvikarna med både vegetationsrika mjukbottnar och hårbottnar. Dessa är till stor del opåverkade marina naturmiljöer med biologisk mångfald som bland annat har stor betydelse som lek- och uppväxtområde för gädda.

2.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Områdets kulturhistoriska värden ligger i det varierande nyttjande av markerna som skett med uppodlade marker närmast gården och intill alla torpen, omväxlat med skogliga delar som nyttjats för bete och virkesproduktion, samt att betesdjuren på senare tid medverkat till att hålla de tidigare åker- och ängsmarkerna öppna vilket gett området dess karaktär av betespräglad kulturlandskap. De kulturhistoriska spåren är otaliga, med allt från fornlämningar i form av stensättningar till spår efter stenbrytning och lämningar efter torpbebyggelsen och det småskaliga odlingslandskapets åkerlyckor med odlingsrösen och stenmurar, samt inte minst kulturmiljön närmast gården. Inom reservatet finns numera endast hus kvar vid två torpställen, i övrigt finns ett flertal ruinrester efter de uppemot hundratalet torp som funnits på Eriksberg.

Områdets nuvarande utseende och struktur beror på hur marken tidigare utnyttjats. Denna koppling till markhistorik är synlig bland annat genom betespräglade flerstammiga träd som vittnar om att de tidigare vuxit i ett öppet beteslandskap. I gamla betesmarker har träd ofta kommit upp i skydd av täta tornbuskage, vilket syns på i vilken höjd gamla grenar sitter.

1938 när jordbruket lades ner var ca 70 ha åker. Av dessa är idag 25 ha fortfarande öppen mark. Ytterligare 1,5 ha av ännu äldre inägomark har öppnats upp på nytt. Inklusive tidigare ängsmark och övriga öppna ytor med betesmarker räknas idag ca 90 ha som öppna betesmarker.

Av de 70 ha som var åker 1938 när jordbruket lades ner är idag 25 ha fortfarande öppen mark och ytterligare en yta på 1,5 ha av tidigare inägomark har öppnats upp på nytt. För att kunna utläsa de äldre mark-

strukturerna i landskapet är det viktigt att forn- och kulturlämningar i möjligaste mån hålls väl synliga och fria från vedartade växter som kan skada lämningarna. I övrigt är vegetationen vanligtvis viktig för biologisk mångfald i stenmuren. Enligt traditionen rensades stengärderna för att behovet av klenvirke till hägnader, byggnadsmaterial och ved var stort. Lika viktigt är att bibehålla äldre vägars karaktär, storlek och sträckning.

2.3.4 Intressen för friluftslivet

Reservatet med dess viltbetande djur i en mångfald av naturmiljöer med såväl trädklädda som öppna betesmarker och variationsrika skogar, med sjöar, viltvatten och närheten till havet ger jämte de geologiska, biologisk-ekologiska och markhistoriska värdena även ett skönhets- och upplevelsevärde. Allmänheten får möjlighet att njuta av det betespräglade landskapet samt ta del av och få förståelse för områdets natur- och kulturhistoria.

Allmänheten har tillgång till området från fordon på markerade vägar under en två månaders sommarperiod. Vid två platser inom reservatet är det tillåtet att stanna och gå ur bilen. Besökare kan även parkera vid gården och vistas i gårdsmiljön. Dessutom anordnas guidade turer av Eriksbergs vilt & natur AB under hela året. Till Dragsö kommer man med båt via naturreservatet Eriksbergs stränder och där är det tillåtet för allmänheten att vistas även innanför hägnet mellan 15 juni till 31 augusti. På Eriksberg erbjuds allmänheten möjligheter till insjöfiske, av bland annat karp i sjöar och dammar, samt kräftor. Innehavare av säsongskort på Eriksberg får fiska ”catch and release” i Gårdsjön.

Eriksberg erbjuder även särskilda jaktevenemang för gäster, liksom möjlighet till fiske i Maraviken.

Eriksberg, som idag är landets största safaripark, är ett populärt besöksmål och området är tänkt att bibehållas som ett attraktivt turistmål där besökare bereds möjligheter till rika naturupplevelser och kan ges kunskap om djur, natur och kulturhistoria.

3 Referenser

Litteratur

- Björnsson, S. 1946. *Blekinge. En studie av det blekingska kulturlandskapet*, Lund.
- Brorsson, B. 2006. *Eriksberg. Ett säteri i Blekinge genom 350 år*.
- Ehnström, B. 2005. Skalbagg på Eriksberg- En inventering 2005. Inventeringsrapport till Skogssällskapet.
- Gärdenfors, U. (ed.) 2005. *Rödlistade arter i Sverige 2005 – The 2005 Red List of Swedish Species*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Hallenberg, Göran, 1990: *Ortnamn i Blekinge*.
- Hannon, G. 2001. *Paleoekologisk undersökning genom pollen- och makrofossilanalys*.
- Klar, A. & Widgren, Å. 1986. *Vegetationsinventering av Eriksbergs naturvårdsområde och naturreservat*. Länsstyrelsen i Blekinge län.
- Larsson, S. & Torleif Umeå Marina Forskningscentrum (Umeå Universitet)
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2006. Hotade svamparter i Blekinge –sammanställning av fynd t.o.m. år 2006, Rapport 2007:8.
- Nilsson, J. 2008. *Marin inventering av makrovegetatin inom vattenområdet tillhörande Eriksbergs, Eriksbergs stränder, Bockö-Mjöö och Tjärö naturreservat i Blekinge, hösten 2007*. Rapport 2008:1, Högskolan i Kalmar.
- Nilsson, J. 2008. *Provfiske i Maraviken och Flan samt inventering av makrovegetation i Flan, Eriksbergs naturreservat, Blekinge län augusti 2008*. Rapport 2008:7, Högskolan i Kalmar.
- Persson, T. 2007. *Eriksberg. Åryds socken, Karlshamns kommun. Kulturlandskapsutredning*. Blekinge museum rapport 2007:27.
- Wolgast, J. 2001-02. *Fågelinventering på Eriksberg våren 2001, Fågelinventering på Eriksberg våren 2002*.
- Översiktlig vegetationsinventering av Färsksjön och Norrsjön, Eriksberg 29/8 2003, Länsstyrelsen i Blekinge län.
- 1996-1987. Inventeringar av nyckelbiotoper, Skogsstyrelsen
2003. "Provtagning och vattenanalys"
2007. Skogsbruksplan, Skogssällskapet

Kartor

- Petter Gäddas skogskarta år 1684
- Generalstabens karta över Sverige, Södra delen, uppmätt 1870, skala 1:100 000 samt utdrag ur databas, Rikets allmänna kartverks arkiv, Lantmäteriet
- Blekinge läns hushållningssällskap, Karlshamn, Hällaryd J112-4-23, Rikets allmänna kartverk, ekonomiavdelningen, Kartläggning utförd 1916, skala 1:20 000 samt utdrag ur databas hos Länsstyrelsen i Blekinge län
- Berggrundskarta Karlshamn NO, 1986. SGU serie Af nr. 134, skala 1:50 000
- Berggrundskarta Karlskrona NV/SV, 1993. SGU serie Af nr. 179, skala 1:50 000
- Jordartskarta 3E Karlshamn NO, 2000. SGU serie Ae nr. 138, skala 1:50 000
- Jordartskarta 3F Karlskrona NV, 2009. Skala 1:50 000

Internet

<http://www.eriksberg.nu>

Muntliga kontakter

Per-Arne Olsson, förman på Eriksberg
 Professor Ingemar Ahlén, ledamot av Eriksbergsrådet

4 Planerad markanvändning och skötsel

4.1 Generella riktlinjer

Följande riktlinjer gäller för hela området. Där inget annat anges ska betande djur ha tillgång till området under hela året.

Virkesuttaget ska i stort sett överensstämma med den av Skogssällskapet upprättade skogsbruksplanen.

Vid avverkning ska ca 25 % av träden, framförallt ekar och bokar, kapas minst 1 meter över marken. På så vis tillskapas kontinuerligt substrat för ovanliga vedinsekter som till exempel ekoxe och bokoxe. För att ytterligare främja ekoxe är det lämpligt att hägna av någon ekhögstubbe. Rötskadade stamdelar med lågt ekonomiskt värde ska lämnas kvar som lågor.

Avverkningsrester ska generellt forslas bort så att beteshävderna inte hindras. Dock ska en mindre andel (ca 10 %) grenar och toppar av bok och ek lämnas kvar i högar på solexponerade platser, företrädesvis i sydvända bryn. Den sistnämnda åtgärden gynnar flera ovanliga skalbaggar som länen i sydöstra Sverige har ett stort ansvar för att bevara. Det är viktigt att ekvirke, toppar och grenar som är färskavverkat och ligger ute i skogen under försommaren, sparas under minst ett år. Virket tjänstgör som fångstfälla för skalbaggar som attraheras från långa avstånd till virket och därifrån lägger sina ägg. På vissa hållmarker kan även lite tallris lämnas kvar som foder till djuren.

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för faunan och floran sparas såsom grova träd, hålträd, boträd, blommande buskar, stående döda och döende träd, vindfäälle eller lågor. Alla skötselåtgärder inom naturreservatet, till exempel avverkning och uttransportering av virke, ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på vedinsekters fortplantning minimeras. Likaså ska skador på mark och fornlämningar undvikas.

Träd som fallit eller hotar falla ned över befintliga vägar, stigar, stängsel, ledningsgator, byggnader, kulturhistoriska lämningar, tomtmarker, åker-, betes- eller slåttermarker får upparbetas och avlägsnas. Träd som är värdefulla för faunan och floran, exempelvis grova och gamla träd ska dock flyttas och lämnas kvar på lämplig plats i reservatsområdet. Om avverkning av träd som är värdefulla för faunan och floran blir aktuell i anslutning till ledningsgator bör trädet i första hand toppkapas. Samråd ska ske med Länsstyrelsen.

Ambullerande bryn med täta buskage utgör betesskydd och möjliggör förnyring av beteskänsliga träd- och buskarter. Å ena sidan behövs frihuggning av en del vidkroniga träd, särskilt sådana som vuxit upp i ett öppnare landskap, så dessa får utrymme och blir solbelysta, till gagn för vissa arter. Å andra sidan är partier av täta trädbestånd nödvändiga för att bibehålla skuggiga och fuktiga miljöer som är betydelsefulla för många arter skogslevande växter och djur. Konkurrens mellan trädskronor ger döende gren- och kvistpartier som exempelvis några fågelarter är beroende av. Såväl ett olikåldrigt träd- och buskskikt som en variation av trädslag och en mosaik av öppna och slutna partier eftersträvas. Fria successioner tillåts i vissa delar. Omväxlande täta partier och halvöppna miljöer är i allmänhet bäst för biodiversiteten.

I kantzonen mot åker- och betesmark får till viss del sly och yngre träd huggas bort för att inte beskuggningen ska bli för stor. Åtgärden görs endast där det är motiverat. Om det finns stora sammanhängande buskholmar med törnbuskar ökar chansen för spontan föryngring av beteskänsliga lövträdsarter, något som på sikt är betydelsefullt för biodiversiteten. För att skapa eller bibehålla brynmiljöer sparas i första hand blommande buskar. Gamla, grova träd och lågor ska sparas. De träd som tidigare vuxit öppnare kan frihuggas.

Kulturrestaurering som fornlämningar i form av stensättningar och kulturmiljöer med torpruiner, stenmurar, inägomarker och odlingsrösen ska bevaras och åskådliggöras. Detta sker praktiskt genom att de hålls fria från uppväxande sly och buskar, speciellt vedartade växter. Stenar som fallit ner från stengärden läggs tillbaka. Ny sten får inte läggas på.

För de öppna markerna gäller dessutom följande riktlinjer. Rensning får ske av diken som avvattnar åker- eller betesmarker, där fritt flöde i diken är en förutsättning för möjligheten att kunna så vall för att få bättre foder. I andra delar tillåts fluktuationer i vattenståndet med översvämning av diken som följd. Detta har som positiv effekt att inte onödigt mycket näringsämnen läcker ut i havsviken Flan. Eftersom dikesrensning kan öka näringsläckaget från markerna måste en avvägning göras innan rensning sker på annan mark än den som avses för vallodling. Rensning av diken är olämplig i direkt anslutning till havsviken. Diken har även ett naturvärde med vegetation i.

Genom att odla betesvall på före detta åkrar erfås inte bara ett bättre foder åt betesdjuren. Det kan även ge den positiva effekten att trycket på florin i andra områden minskar genom denna åtgärd.

För de marina områdena gäller generellt att de ska ha en naturlig fri utveckling.

Restaurering

Vid restaurering av de öppna betade markerna behövs initialt åtgärder för att rensa en del diken som är igenväxta med framför allt vecketåg. Vid fritt flöde i diken motverkas försumpning av låglänta marker. Ohävdarter som vecketåg och tuvtåtel, hundtunga med flera ohävdarter bekämpas.

Veketåg trivs i fullt ljus på måttligt kväverik och basfattig mark. Arten som är vanlig på fuktiga naturbetesmarker gynnas av försumpning. Den gynnas även vid måttligt bete av vegetation runt om som annars skulle konkurrera. Däremot missgynnas den av tramp och slåtter. Bäst effekt ger slåtter på försommaren innan frösättning.

Tuvtåtel är det vanligaste gräset på fuktiga, leriga, relativt näringsrika betesmarker. Arten tar överhand vid svag hävd eller sent betespåsläpp, då tuvorna blir täta, höga och osmakliga.

Hundtunga är ganska vanlig på öppen, torr, näringsrik grusmark. De taggiga fröhusen fastnar i djurens päls och sprids på så sätt. Rekommenderas tidig slåtter innan fröspridning för att minska arten på de öppna ytorna.

Bekämpning:

- Veketåg och tuvtåtel som bildat täta tuvor hugges av t.ex. med röjsåg med slyklinga. Även hudtunga kan tas med röjsåg. Vid stora mängder bör röjningsavfall transporteras bort.
- Alternativt används slaghack eller rotorslättermaskin på stenfri mark. Vid stora mängder bör röjningsavfall transporteras bort. Alternativt tas tuvtåtel med lättare buskröjare om marken är stenig och ingen värdefull gräsmarksflora finns. Tuvor och gräs finfördes då och bryts snabbt ned.
- Veketågstuvor kan hyvlas av på tjälad mark.
- Betesputsning som komplement.

4.2 Indelning i skötselområden

Hela naturreservatet Eriksberg utgörs mer eller mindre av småskalig mosaikmark som är en rest av 1800-talets landskap. Topografin är varierad med allt från hållmarker till sankmarker, via skogklädda sluttningar och trädklädda hagmarker till öppna betesmarker, samt sjöar och dammar i ett landskap genombrutet av flera mindre sprickdalar, gränsande till en havsvik.

De skogklädda delarna dominerar och varierar. Områden med naturskog som ska lämnas i huvudsak orörda består av ädellövskogar med bok, ek och avenbok som dominerande trädslag samt blandskogar med ädellöv, övrigt löv och tall. Merparten av dessa skogar är artrika, olikåldriga och flerskiktade med påtaglig naturskogskaraktär med stort inslag av gamla träd och död ved. Andra lövdominerade skogar som ska ha naturvårdsinriktad skötsel av träd- och buskskikt består av luckiga och starkt betespräglade skogar, dominerade av ek, bok och avenbok. Även de medelålders till relativt gamla talldominerade skogarna kräver sådan naturvårdsinriktad skötsel av träd- och buskskiktet.

I delar av de trädklädda naturbetesmarkerna finns många gamla och grova träd, framförallt ekar, bokar och avenbokar och tillgången på död ved är stor. Buskskiktet varierar från mycket glest med enbuskar till partier med fina buskage av slån, rosor och hagtorn. Fältskiktet är oftast artfattigt på grund av betetrycket. Områden som utgörs av småskalig mosaikmark med lövskog, ängar och bergimpediment med stor art- och variationsrikedom ska få bibehålla sin karaktär.

Av det som räknas till öppna marker består en del av områden som kan utnyttjas för vallodling för att få bättre bete till djuren. De markerna har delvis mycket veketåg och tuvtåtel. En stor del av Dragsö med gott om enbuskage räknas till övriga öppna marker.

Spritt över hela Eriksberg finns torpmiljöer med husgrunder på tidigare inägomark och några av dessa kulturhistoriska miljöer kräver särskild skötsel och hävd, liksom byggnader och tomtmark inom reservatet.

Till limniska miljöer räknas såväl områdets tre olika sötvattensmiljöer som ett antal dammar och områden med viltvatten. Marina områden består till stor del av opåverkade marina naturmiljöer med dess biologiska mångfald.

Naturresevatet har delats in i 9 skötselområden som i sin tur delas in i delområden med liknande skötsel. Avgränsningen av skötselområdena framgår av bifogade skötselplanekarta i Bilaga 7. Flera spridda trädbestånd eller ytor kan tillhöra samma skötselområde.

Skötselområde 1. Naturskog där området lämnas i huvudsak orört

Skötselområde 2. Lövdominerade skogar med naturvårdsinriktad skötsel av träd- och buskskikt

Skötselområde 3. Talldominerade skogar med naturvårdsinriktad skötsel av träd- och buskskikt

Skötselområde 4. Trädbärande hagmarker

Skötselområde 5. Småskalig mosaikmark med lövskog, ängar och bergimpediment

Skötselområde 6. Öppna marker

Skötselområde 7. Kulturhistoriska miljöer /byggnader och tomtmark

Skötselområde 8. Limniska miljöer

Skötselområde 9. Marina områden

5 Mål och åtgärder för skötselområden

5.1 Skötselområde 1: Naturskog där området lämnas i huvudsak orört

Areal: ca 100 ha

delområde 1a: ca 82 ha ädellöv- och blandskogar

delområde 1b: ca 10 ha ädellöv- och blandskog vid dalgång

delområde 1c: 8 ha ädellöv-naturskog

Beskrivning

Delområde 1a:

Delområdet utgörs av spridda delar inom reservatet, varav tre ytor ingår i Natura 2000-området SE0410123 Eriksberg beläget i reservatets östra del. De består av ädellövskogar med bok, ek och avenbok som dominerande trädslag samt blandskogar med ädellöv, övrigt löv och tall. Delvis finns ett ganska stort inslag av ask, lind och lönn. Terrängen är i huvudsak brant och blockrik. Glest trädbevuxna bergimpediment utgör ca 20 % av arealen. Träden på impedimentmarkerna har ofta mycket höga naturvärden. I sänkor finns områden med lövsumpskog. Merparten av skogen är artrik, olikåldrig och flerskiktad. Stora delar har en påtaglig naturskogs-karaktär med stort inslag av gamla träd och död ved. I flera områden finns en mycket värdefull kryptogamflora. Bland förekommande arter kan nämnas rosa lundlav, storsporig kraterlav och stiftklötterlav. Samtliga har mycket höga krav på sin livsmiljö och förekommer bara i områden med långvarig och obruten trädkontinuitet. I skogarna ska det fortsätta utvecklas värdefulla bestånd med naturliga vegetationsstrukturer.

Delområdet 1b:

Delområdet utgörs av två parallella sluttningar med ädellövskog och blandskog belägna på ömse sidor om Långedal, en öppen dalgång i reservatets norra del. Bergbranter och blockiga partier utgör en stor del av området. Den norra sluttningen består i huvudsak av ek-avenbokskog med inslag av bok, björk, asp och tall, medan den södra sluttningen till största delen består av bokskog på bördig mark. Skogen är olikåldrig med ett mycket stort inslag av gamla träd och död ved. Särskilt grova och spärrgreniga träd finns i de fina brynen mot den öppna dalsänkan. Kryptogamfloran är mycket rik och indikerar långvarig obruten trädkontinuitet. Bland rödlistade arter kan nämnas matt pricklav, blyertsrav, gammelekslav, bokkantlav, liten ädellav, bokvårtlav och rosa skärelav. I skötselområdets centrala del finns en fin torplämning omgiven av fruktträd och blommande buskar. Eftersom Långedal med omgivningar är värdefull för bland annat fladdermusfaunan måste hänsyn tas till dessa arters biotoper. Undersökning bör göras exempelvis av kolonier och vindskydd vid några furageringsbiotoper för fladdermöss innan träd eller trädbestånd avverkas i området.

Delområdet 1c:

Delområdet, som är beläget sydost om det öppna området kallat Remmar- na och ingår i Natura 2000-området, utgörs av en artrik, olikåldrig ädellövnaturskog i blockrik, kuperad terräng. Bördigheten varierar från magra hållmarker till näringsrik mulljord. Trädskiktet utgörs framförallt av ek, avenbok och bok, men det finns även ett påtagligt inslag av ask, lind och lönn. I området ingår även mindre partier med alsumpskog med kraftig sockelbildning.

Kronslutenheten varierar kraftigt, från relativt gles skog med grova spärrgreniga träd till täta klena bestånd som befinner sig i kontinuerlig självgallring. I hela området finns en rik tillgång på död ved i olika former och nedbrytningsstadier. Förekomst av flera sällsynta lavar, mossor och svampar indikerar höga naturvärden knutna till långvarig trädkontinuitet. Exempel på sådana arter är fällmossa, rosa lundlav, stiftklotterlav, skillerticka och fjällsopp.

Bevarandemål

- Arealen *näringsrik ekskog (9160)* utgör minst 21 ha.
- Arealen *näringsrik bokskog (9130)* utgör minst 6 ha.
- Arealen *näringsfattig ekskog (9190)* utgör minst 12 ha.
- Arealen *lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080)* utgör minst 4 ha.
- Ingen granföryngring sker.
- Områdenas naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik.
- Skogen ska bibehålla sin nuvarande karaktär präglad av artrikedom, olikåldrighet och flerskiktning
- Skogen ska ha en jämn åldersfördelning vilket säkerställer en kontinuerlig förekomst av gamla grova träd.

- Längs vägar och i brynzoner mot öppnare mark vidmakthålls ett olikåldrigt trädskikt med vidkroniga solitärer av ek och bok där trädindivider med särskilt höga naturvärden gynnas.
- Död ved i olika former förekommer med minst 20 kubikmeter/hektar fördelat över hela skötselområdet.
- Typiska arter knutna till naturtyperna *näringsrik ekskog*, *näringsrik bokskog*, *näringsfattig ekskog* och *lövsumpskogar av fennoskandisk typ* ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som t.ex. rosa lundlav, stiftklotterslav och skillerticka ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

För delområde 1b dessutom följande bevarandemål:

- Spärrgreniga ekar som växer inne i slutna skog är friställda. Hänsyn tas till biotoper med betydelse för fladdermöss.
- Andelen blommande träd och buskar ökas.

Skötselåtgärder

- Områdena ska i huvudsak lämnas orörda och få utvecklas med naturlig intern beståndsdynamik.
- Längs vägar och i brynzoner mot öppnare mark vidmakthålls ett olikåldrigt trädskikt med vidkroniga solitärer av ek och bok genom försiktiga åtgärder i form av gallring och röjning. Sådana punktinsatser ska gynna trädindivider med särskilt höga naturvärden.
- Röjning av gran som eventuellt sprider sig från angränsande granbestånd ska ske fortlöpande. Små plantor kan lämpligen rottras.

För delområde 1b dessutom:

- Friställning av spärrgreniga ekar sker genom ringbarkning av konkurrerande träd inom ett avstånd av ca 3 meter från ekens krona.
- För att öka andelen blommande träd och buskar görs åtgärder i brynzonerna där 3-5 mindre områden om ca 50-100 kvadratmeter vardera hägnas in. I hägnen planteras apel, hagtorn, fläder och olvon. Hägnen ska plockas bort när träd och buskar har blivit så stora att de bedöms klara av det hårda betetrycket.

5.2 Skötselområde 2: Lövdominerade skogar med naturvårdsinriktad skötsel av träd- och buskskikt

Areal: ca 170 ha.

Beskrivning

Skötselområdet består av luckiga och starkt betespräglade skogar som domineras av ek, bok och avenbok, belägna på flera åtskilda ställen inom reservatet och med en yta inom Natura 2000-området. I övrigt finns inslag av bland annat alm, ask, lind, lönn, asp, björk, rönn, oxel, sälg och tall. Skogens medelålder ligger i genomsnitt runt 80 år. Flera träd är dock betydligt äldre och hyser flera kontinuitetskrävande lavar, mossor och

svampar. Solbelysta gläntor och rik tillgång på död ved gynnar flera ovanliga insekter.

I skötselområdet ingår två mindre hägn (under rubriken *skötselåtgärder* benämnda *föryngringshägn*) om sammanlagt ca 3 ha, som har satts upp med målet att skydda en föryngring av i huvudsak lövträd.

Bevarandemål

- Arealen *näringsrik ekskog (9160)* utgör minst 40 ha.
- Arealen *näringsfattig ekskog (9190)* utgör minst 8 ha.
- Ingen granföryngring sker.
- Områdets består av luckiga och starkt betespräglade skogar.
- Områdenas naturvärden utvecklas genom naturlig dynamik och genom naturvårdande skötsel med syfte att gynna biologiskt värdefulla träd och buskar.
- Skogen har en jämn åldersfördelning vilket säkerställer en kontinuerlig förekomst av gamla grova träd.
- Död ved i olika former förekommer med minst 15 kubikmeter/hektar fördelat över hela skötselområdet.
- Typiska arter knutna till naturtyperna *näringsrik ekskog* och *näringsfattig ekskog* ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder

- Återkommande gallringar och röjningar som syftar till att uppnå bevarandemålen.
- Det sammanlagda virkesuttaget ska över tid balanseras mot skogsbeståndens sammanlagda tillväxt.
- Befintliga gläntor förstärks.
- Stängsling av mindre partier krävs för att tillskapa buskage och för att säkerställa en föryngring av trädskiktet. 3-5 mindre områden om ca 50-100 kvadratmeter vardera kan hägnas in åt gången. Eventuellt behövs plantering av vissa svårföryngrade arter.
- Innanför föryngringshägnen krävs röjning för att skapa förutsättningar för framtida storkroniga naturvärdesträd. En del (dock högst 50 %) av de äldre träden som skuggar föryngringen bör avverkas. Vid röjningsåtgärderna gynnas i första hand ädellövträd och tall. Även bärande och blommande buskar som t.ex. slån, hagtorn och hassel sparas och friställs, eftersom sådana i stort sett saknas i stora delar av reservatet.
- Röjning av gran som eventuellt sprider sig från angränsande granbestånd ska ske fortlöpande. Små plantor kan lämpligen rottras.

5.3 Skötselområde 3: Talldominerade skogar med naturvårdsinriktad skötsel av träd- och buskskikt

Areal: 143 ha.

delområde 3a: 72 ha medelålders tallskog, utvecklingsmark

delområde 3b: 46 ha gammal tallskog

delområde 3c: 25 ha äldre tallskog och ek-tallskog av bergig typ

Beskrivning

Delområde 3a:

Delområdet består av fyra områden, varav ett större är beläget längst i norr och ett annat nordväst om gården, medan två lite mindre områden finns på varsin sida om infartsvägen. Ytorna utgörs av medelålders relativt gamla tallskogar på moränmark och hållmark med inslag av lövträd, framförallt ek, bok, asp och björk. Bitvis finns höga naturvärden, men merparten av området är att betrakta som utvecklingsmark. De största naturvärdena finns i området norr om Gårdsjön där det finns en hel del gamla tallar med pansarbark.

Delområde 3b:

Delområdet i reservatets nordvästra del utgörs av till största delen av gammal tallskog på hållmarker och moränmarker. Öster och söder om Norrsjön har skogen en påtaglig naturskogskaraktär och uppfyller kriterierna för västlig taiga (9010). I detta område ligger tallarnas medelålder på ca 120 år, men flera individer är betydligt äldre. Bitvis finns en ganska tät underväxt av framförallt ek, bok och avenbok. Dessutom finns ett visst inslag av gran. Att området har extraordinära naturvärden knutna till gammal tall bekräftas av signalarter som tallticka, grovticka och blomkålssvamp. På minst tre av de äldsta tallarna finns angrepp av den rödlistade skalbaggen reliktböck.

Väster och norr om Norrsjön är tallbeståndet något yngre, men även här finns ett flertal riktigt gamla träd. I samma område finns bitvis ett stort inslag av lövträd, framförallt bok, ek, asp och björk. I vissa partier finns även en hel del gran. Medelåldern på lövträden och granen ligger på ca 70 år. Norrsjöns närmaste omgivning utgörs till stor del av skogbevuxen myr (91D0) med ett glest trädskikt av glasbjörk och tall, samt rikligt med solexponerad död ved.

Delområde 3c:

Delområdet som är beläget väster om Färksjön består av äldre tallskog på hållmark och moränmark, samt ek-tallskog av bergig typ. Inslag finns av bland annat bok och björk. Merparten av tallarna är sannolikt i 100-årsåldern och vissa är betydligt äldre. Ett stort angrepp av reliktböck finns på en mycket gammal tall i områdets södra del. Jämnt fördelat i området växer även en del riktigt gamla ekar och bokar med stora biologiska värden.

Bevarandemål

- Arealen *västlig taiga* (9010) utgör minst 15 ha.
- Arealen *skogbevuxen myr* (91D0) utgör minst 2 ha
- Granen utgör högst 5 % av virkesförrådet.
- Områdets naturvärden utvecklas genom naturlig dynamik och genom naturvårdande skötsel med syfte att gynna biologiskt värdefulla träd och buskar.
- Skogen har en jämn åldersfördelning vilket säkerställer en kontinuerlig förekomst av gamla grova träd, framförallt tallar.
- Minst hälften av tallarna är kraftigt solexponerade.
- Reliktbock förekommer i minst 10 tallar inom delområde 3b och i minst 5 tallar inom delområde 3c.
- Fältskiktet betas av frigående djur, framförallt hjortar.
- Död ved i olika former förekommer med minst 10 kubikmeter/hektar fördelat över delområdena 3a och 3c, samt med minst 25 kubikmeter/hektar fördelat över delområde 3b.
- Typiska arter knutna till naturtyperna *västlig taiga* och *skogbevuxen myr* ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus. Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel reliktböck ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder

- Återkommande gallringar och röjningar som syftar till att uppnå bevarandemålen.
- Virkesförrådet bör sett över en längre tid minska med ca 20 %.
- 3-5 mindre ytor om ca 50-100 kvadratmeter vardera bör stängslas in och markberedas för att säkerställa en ny tallgeneration.
- Röjning av gran som eventuellt sprider sig från angränsande granbestånd ska ske fortlöpande. Små plantor kan lämpligen rottras.

5.4 Skötselområde 4: Trädbärande hagmarker

Areal: ca 160 ha

delområde 4a: 134 ha trädklädd naturbetesmark

delområde 4b: 26 ha hagmark inklusive Backavången

Beskrivning

Delområde 4a:

Delområdet består av trädklädda naturbetesmarker med relativt stort inslag av bergimpediment. Det är uppdelat på ett flertal olika ytor inom reservatet, varav det största sammanhängande området är beläget väster om Maraviken gränsande till denna ända från Flan i norr ner till Brandsvik på Västra udden, i höjd med södra Dragsö. Ett annat större område som ligger på Östra udden, på den branta östra stranden av Maraviken, ingår i Natura 2000-området. Trädsiktet utgörs i huvudsak av ek, bok och björk. Dessutom finns inslag av bland annat ask, avenbok lönn, lind, fågelbär, asp, sälk och apel. Busksiktet är mestadels glest och hålls effektivt efter genom det hårda betetrycket. Det finns dock en hel del fina buskage av en, slån och hagtorn medan hassel förekommer mycket sparsamt.

Fältskiktet är artfattigt och utgörs i huvudsak av ett fåtal gräsarter som till exempel tuvtåtel, rödven, stagg och fårsvingel. Områdena har därmed inga större värden med avseende på markfloran. Däremot har merparten av skötselområdet höga eller mycket höga naturvärden knutna till gamla träd och död ved.

De ur naturvårdssynpunkt finaste hagmarkerna är belägna vid Maraviken, väster respektive norr om Dragsö. Här utgörs trädskiktet till stor del av riktigt gamla och grova träd, framförallt ekar och bokar. Här finns dessutom ett stort inslag av apel samt stora och för fågellivet värdefulla buskage av slån och hagtorn.

Delområde 4b:

Delområdet är ett fullständigt unikt hagmarksområde med mycket höga naturvärden. Ytan som inkluderar Backavången och är belägen på höjden öster om gården ingår till största delen i Natura 2000-området. Trädskiktet är mycket artrikt och består bland annat av ek, bok, avenbok, ask, lönn, asp, sälg och apel. Buskskiktet är mycket glest och består framförallt av enbuskar. I vissa partier finns fina buskage av slån, rosor och hagtorn. Här finns en mycket stor andel gamla och grova träd, framförallt ekar, bokar och avenbokar. De äldsta ekarna har en mycket rik epifytflora med flera rödlistade lavar. Tillgången på död ved är stor i hela området. Här finns även flera träd med håligheter och mulm. Sammantaget finns därmed mycket goda förutsättningar för ett flertal ovanliga vedinsekter och vedsvampar. Flera av de äldsta träden, framförallt avenbokarna, har en kandelaberformad krona som tyder på att de har hamlat eller utsatts för hårt viltbete för ca 30-50 år sedan. Dessa träd är dels mycket skulpturala, dels har de ett högt naturvärde genom att de ofta är delvis rötskadade och ihåliga.

Fältskiktet är präglad av det mycket hårda betestrycket och därmed relativt artfattigt. Dominerande arter är framförallt rödven och tuvtåtel. Här finns dock rester av en något rikare flora med arter som vårbrodd, darrgräs och axveronika. Områdets nordvästra delar utgörs av en i stort sett trädlös klippshed med mycket gles grässvål.

Bevarandemål

- Arealen *trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ (9070)* utgör minst 100 ha.
- Träden har en jämn åldersfördelning vilket säkerställer en kontinuerlig förekomst av gamla grova träd.
- Död ved i olika former förekommer med minst 10 kubikmeter per hektar fördelat över hela skötselområdet.

För delområde 4a dessutom följande bevarandemål:

- Föryngring av det i stort jämgamla trädbeståndet är säkerställt.
- Blommande och bärande träd och buskar såsom apel, slån och hagtorn förekommer jämnt fördelat i hela skötselområdet.

För delområde 4b dessutom följande bevarandemål:

- 15-20 hamlingspräglade träd är återhamlade och 15-20 träd nyhamlade.

Skötselåtgärder

- Återkommande gallring och röjning med målet att upprätthålla kontinuiteten av grova spärrgreniga naturvårdsträd.

För delområde 4a dessutom:

- Stängsling av mindre partier för att tillskapa buskage och för att säkerställa föryngring av trädsiktet. 3-5 mindre områden om ca 50-100 kvadratmeter vardera kan hägnas in åt gången.
- Eventuellt plantering av vissa svårföryngrade arter.

För delområde 4b dessutom:

- Hamling av ett 30-tal avenbogar, bokar och ekar. Hamlingen bör ske med ca 5 års mellanrum, företrädesvis under augusti-september. Samråd ska ske med Länsstyrelsen.

5.5 Skötselområde 5: Småskalig mosaikmark med lövskog, ängar och bergimpediment

Areal: ca 130 ha

Beskrivning

Så gott som hela Västra udden är ett småbrutet område med en enormt stor art- och variationsrikedom. Hela Eriksberg utgörs mer eller mindre av småskalig mosaikmark men just denna del framstår tydligt som den mest mosaikartade och avgränsas därför som ett eget skötselområde. Små skogspartier omväxlar med öppna betesmarker, gläntor, berghällar och buskrika bryn. Skogen varierar från gammal till ung, från ädellövskog till triviallövskog, från krattskog till pelarsal. Trädsiktet är mycket artrikt och bland annat finns här ett stort inslag av alm, som för övrigt är mycket sällsynt på Eriksberg. De öppna markerna varierar från hällmark till torräng och vidare till frisk- och fuktängar. Områdets betesmarker har överlag en rikare örtflora än övriga motsvarande marker inom reservatet. Här finns bland annat hävdgynnade indikatorarter såsom jungfrulin, gråfibbla, blodrot och femfingerört. Stenmurar och odlingsrösen förekommer i mängder över hela området.

Områdets stora variationsrikedom skapar framförallt förutsättningar för en rik fågel- och insektsfauna. Under inventeringen som ligger till grund för denna skötselplan noterades särskilt den stora art- och individrikedomen bland dagfjärilar. Bland annat påträffades flera arter av guld- och blåvingar samt den mindre vanliga körsbärsfuksen.

Bevarandemål

- Arealen *näringsrik ekskog (9160)* utgör minst 20 ha.
- Arealen *Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ (9070)* utgör minst 3 ha.

- Området bibehåller sin karaktär av småskalig mosaikmark.
- Död ved i olika former förekommer med minst 10 kubikmeter per hektar fördelat över hela skötselområdet.

Skötselåtgärder

Återkommande röjningar och gallringar med följande målsättningar:

- Att bibehålla och förstärka områdets nuvarande karaktär av småskaligt mosaiklandskap.
- Att gynna och tillskapa biologiskt värdefulla träd av samtliga i området förekommande arter, huvudsakligen ädellövträd och framförallt alm som är ovanlig på övriga Eriksbergsområdet.
- Att förstärka befintliga blomrika gläntor till gagn för flera olika insektsarter.

5.6 Skötselområde 6: Öppna marker

Areal: ca 75 ha

delområde 6a: 12 ha bete på åker /vall

delområde 6b: ca 63 ha öppen mark

Beskrivning

Delområde 6a:

Delområdet består av de öppna marker med åkrar prioriterade vad gäller bästa bete och utseende för djurens och turismens skull. Av dessa ytor är för tillfället ca 12 ha fördelat på fyra skiften berättigade till jordbrukarstöd för ”slätter- och betesvall på åker”. En yta är belägen intill infartsvägens västra sida norr om gården. Den andra ligger nordväst om Färksjön i en dalgång med öppen betesmark längs botten, omgiven av skog på sidorna. Den tredje i sin tur utgörs av den norra delen av Remmarna, den stora öppna ytan sydost om gården. Den fjärde ytan norr om Tegelbruksdamarna vid Lilla näs är en friskäng som ser fin ut med mest betad grässvål och endast något lite vecketåg i söder.

Ett femte skifte på 4 ha som ligger öster om turistvägen där denna går intill staketet i väster är i dagsläget klassat som bete, vilket gör att plöjning och dikning inte är tillåten under innevarande 5-årsperiod. Ansökan om ändringar inför kommande åtagsperiod görs hos Länsstyrelsen.

Ytterligare ytor med öppna betesmarker under *delområde 6b Resterande öppna ytor* skulle kunna ingå i delområde 6a, som exempelvis mer av Remmarna.

Alla dessa öppna ytor är tidigare åkermark som har betats efter att jordbruket lagts ner och viltparken inrättats. Ur betessynpunkt är dessa ytor näringsfattiga. De är delvis svagt hävdade och på grund av igenväxning av diken även försumpade på låglänta delar. Ohävdarter som vecketåg och tuvtåtel breder ut sig. Lämpliga åtgärder för att få upp näringsrikt bete kan vara att odla vall som förnyas kontinuerligt och genom att rensa diken.

Vid en vegetationsinventering utförd av Länsstyrelsen 1986 (Klar & Widgren 1986) klassades dessa områden som friskäng eller kultiverad friskäng.

Delområde 6b:

Delområdet består av de öppna betesmarker som inte ingår i delområde 6a eller tillhör något annat skötselområde. Markerna har delvis mycket vecketåg och tuvtåtel och även i flertalet av de diken som avvattnar markerna är det igenväxning. Tuvorna gör att de öppna ytorna ger ett savannliknande intryck.

Vissa av de öppna ytorna skulle kunna ingå i delområde 6a, som exempelvis mer av Remmarna. Detta är under förutsättning att de inte ingår i 5-årsåtagande för betesmarker.

Större delen av Dragsö tillhör delområdet. I de öppna betesmarkerna på ön finns gott om enebuskar. Liknande miljöer med eneskog i olika successioner är relativt ovanliga. Gamla enbuskar är intressanta ur naturvårdessynpunkt, med de lavar och svampar som växer där. Dessutom utgör enbuskagen ett bra skydd för betesdjuren.

Bevarandemål

- Betad grässvål med bra näringsrikt foder.
- Minskad vecketåg och tuvtåtel.
- Fritt flöde i diken som avvattnar åker- och betesmark.

För delområde 6b dessutom:

- Eneskog i olika successioner förekommer på Dragsö m.fl. områden med betesmarker.

Skötselåtgärder

- Maskinell röjning av ohävdarter som t.ex. vecketåg och tuvtåtel på betade ytor, helst försommar (se under 5.1 *Generella åtgärder*).
- Vid stora mängder röjningsavfall bör detta transporteras bort.
- Betesputsning.
- Rensning av diken som avvattnar åker- och betesmark.

För delområde 6a dessutom:

- Insådd av vall för bättre foder.
- Växelbruk.
- Ytorna kan plöjas upp och vid behov tillföras mer kväve, fosfor, kalcium, magnesium.

De ytor som ska besås behöver stängslas.

För delområde 6b dessutom:

- Försiktig röjning av enbuskar i betesmarker, med i första hand glesning i kantzoner.

5.7 Skötselområde 7: Kulturhistoriska miljöer inklusive byggnader

Areal: ca 5 ha

delområde 7a: 2 ha restaurerat odlingslandskap

delområde 7b: 2,5 ha Kyrkesta och Rosenborg

delområde 7c: 0,5 ha Liljetorpet

Beskrivning

Inom Eriksberg finns det gott om torpmiljöer med husgrunder på tidigare inägomark spridda över hela reservatet. Några av dessa mer eller mindre restaurerade kulturhistoriska landskapsavsnitt ska även fortsättningsvis hävdas och hållas öppna. Av dessa tre områden har två hus kvar. Inom reservatet finns ett delområde med tillhörande tomtmark där ny byggnad kommer att uppföras och för vilket gäller andra mål och åtgärder. Dessutom finns ytterligare byggnader som används till utfodring och som vind- och regnskydd åt djuren.

Delområde 7a:

Ett restaurerat odlingslandskap ligger på en platå nedanför klippbranten på norra sidan av Långedal. Där har redan avverkats träd för att framhäva de otaliga odlingsrösen som vittnar om forna tiders mödor. Åkrarna där lär ha hört till ett av torpen under Rörvik som legat nedanför dalsluttningen, av vilket återstår en fin torplämning omgiven av fruktträd och blommande buskar. Eftersom Långedal med omgivning är värdefull för bland annat fladdermusfaunan måste hänsyn tas till dessa arters biotoper. Undersökning bör göras exempelvis av kolonier och vindskydd vid några furageringsbiotoper för fladdermöss innan träd eller trädbestånd avverkas i området.

Nere på Östra Uddens norrsida mot Maraviken till finns en bevarad torpmiljö, en fin torplämning omgiven av gamla vårdträd. Den är en i mängden som särskilt ska hävdas för att lyftas fram. Det är lämningarna efter Brandsvikatorpet som legat öde sedan 1916. Namnet säger att torpet varit omgivet av bergiga stränder. Mycket riktigt ligger området med de gamla inägomarkerna i en vacker dal mellan klippväggar och berg, sluttande ner mot havsviken. Av husen återstår endast grunden.

Delområde 7b:

Den ena torpmiljön är Kyrkesta där det kvarvarande huset fungerar som museum och är tillgänglig för allmänheten. I den närmaste omgivningen finns ruiner, stenmurar och odlingsrösen som vittnar om tidigare markanvändning. En välbevarad fägata omgärdas av stenmurar. Där finns gott om hävdträd såsom vidkroniga träd, hamlade träd, fruktträd och bärande träd, stående döda träd samt gamla träd där tillväxten avstannat, vilket bidrar till biologisk mångfald. Markerna ska hållas öppna och välhävadade för att bevara och lyfta fram helheten och på ett pedagogiskt sätt visa ett stycke av det historiska landskapet kring ett torp, med välbevarade strukturer i närmiljön på den gamla inägomarken. En markerad vandringsstig leder besökare runt på inägomarken och information finns om de kulturhistoriska lämningarna.

Även vid Rosenborg finns ett boningshus kvar, jämte rester av andra byggnader och stenmurar som inramar tidigare åkrar med odlingsrösen. Miljön runt torpet är delvis restaurerad. Här ska huset varsamt restaureras, skötas och underhållas för att kunna bevaras och behålla sin historiska prägel. Likaså närmiljön på den gamla inägomarken med bland annat stenmurar, odlingsrösen och källargrund ska bevaras för att lyfta fram helheten i det historiska landskapet. Huvudtanken är här att göra så lite som möjligt och ändå bevara. Här kan man på ett pedagogiskt sätt visa en annan sida, nämligen hur tidens tand verkar, vilket ger ytterligare en historisk dimension och ett helhetsperspektiv som det ges möjlighet till på väldigt få platser. Restaureringsarbete sker i samråd med Länsstyrelsen.

Bevarandemål

- Markerna är hävdade.
- Kulturhistoriska lämningar husruiner, stenmurar och odlingsrösen ska bevaras och åskådliggöras.
- Vid Kyrkesta är 3-5 hamlingspräglade träd återhamlade och 3-5 träd nyhamlade.
- Husen är i gott skick.

Skötselåtgärder

- Marken hävdas genom bete och betesputsning.
- Ruiner, stenmurar och odlingsrösen hålls fria från uppväxande sly och buskar, särskilt vedartade växter.
- Vid Kyrkesta hamlas 6-10 avenbokar, bokar och ekar. Hamlingen bör ske med ca 5 års mellanrum.
- Husen renoveras vid behov och enligt anvisningar för skötsel och underhåll.
- Rosenborg bevaras enligt särskild plan.

Delområde 7c:

Intill Maravikens strand söder om Dragsö har funnits ytterligare ett torp kvar, Liljetorpet. Eftersom torpet var ombyggt ansågs torpmiljön endast ha marginellt kulturhistoriskt intresse. Det resulterade i att huset rivits för att ersättas med en större byggnad som komplement till konferensverksamheten inom Eriksberg. En parkeringsplats med plats för 6 bilar anläggs. Som en kompensation för intrånget i reservatets naturvärden (dispens enligt 7 kap 7 § sista stycket MB, beslut 2008-12-18) ska torpet Rosenborg och dess närmiljö restaureras. Området vid Liljetorpet är inte tillgängligt för allmänheten.

Söder om gårdsområdet finns ett område inom reservatet som används till upplagsplats. Detta område får även fortsättningsvis nyttjas för detta ändamål. Här finns en byggnad som används för utfodring samt som vind- och regnskydd åt djuren. På spridda platser i reservatet finns ytterligare sex byggnader vilka används som vind- och regnskydd åt de betande djuren. Även dessa räknas till delområdet.

Bevarandemål

- Byggnaderna är i gott skick och ändamålsenliga.

Skötselåtgärder

- Byggnader renoveras vid behov och enligt anvisningar för skötsel och underhåll.

5.8 Skötselområde 8: Limniska områden

Areal: ca 23 ha

delområde 8a: 15 ha vatten, inklusive en del strandremsor och vassområden

delområde 8b: ca 5 ha vatten

delområde 8c: ca 3 ha dammar

Beskrivning

Inom Eriksberg finns de båda sjöarna Norrsjön och Färksjön och dessutom Gårdsjön. Dessa limniska miljöer är tre väldigt olika sötvattensmiljöer. År 2003 gjordes åt Länsstyrelsen en översiktlig vegetationsinventering av Norrsjön och Färksjön. Förutom sjöarna finns ett antal dammar och områden med viltvatten. Dessa dammar har som funktion att förbättra för viltet på markerna, där de betande djuren har tillgång till dricksvatten. De öppna vattnen främjar även förekomsten av fåglar. Det är många arter som gynnas av viltvatten, inte bara de jaktbara.

Provtagningar och vattenanalyser från 2003 behöver följas upp. Ett program för provtagning av vattenkvaliteten i sjöarna behöver upprättas. Norrsjön och Färksjön bör provtas med början 2009, och därefter räcker det med vart 10:e år eftersom sjöarna verkar vara i balans. Gårdsjön bör provtas årligen, med början 2009. Att göra det årligen är viktigt med tanke på de förbättringar av vattenstatusen som man hoppas kunna åstadkomma. För alla sjöarna gäller att provtagningen lämpligen görs i augusti. Vattenprov bör tas i både inloppet, för att få statusen på det tillrinnande vattnet, och i utloppet från sjön. De analyser som bör göras är totalkväve, totalfosfor, pH, alkalinitet, konduktivitet, färg och grumlighet.

Delområde 8a:

Norrsjön på ca 3 ha är som namnet åsyftar belägen i den norra delen av området, mitt inne i talldominerad skog med naturskogskaraktär på hällmarker och moränmarker där den närmaste omgivning utgörs av en glest skogbevuxen myr (91D0). Den är en liten oligotrof (näringsfattig) sjö som enligt uppgift kalkats en gång (ca 2000). Det historiska kartmaterialet visar att på Generalstabskartan upprättad 1875 fanns Norrsjön som den ena av två sötvattenssjöar inom Eriksberg, medan det var den enda sjön på Häradsökonomiska kartan år 1919. Vid inventeringen 2003 var siktdjupet 2,1 meter. Signalkräfta har tidigare inplanterats i sjön. Norrsjön är den enda sjön inom Eriksberg som fått vara någorlunda opåverkad genom de senaste århundradena och undgått att genomgå förändringar i vattennivån.

Färksjön som utgör ca 12 ha, är en eutrof (näringsrik) grund sjö med mjukbotten och vidsträckta vassbälten, belägen sydväst om Flan i en sänka

med bergbrant på västra sidan. Sjön genomgick en sänkning på 1840-talet i syfte att skapa åkermark. Av kartan 1919 framgår att där då var en mosse eller ett kärr. Efter att Bengt Berg hade övertagit Eriksberg 1938 genomfördes stora förändringar. Bland annat återställdes Färskesjön som tidigare sänkts. Vid inventeringen 2003 angavs siktdjupet till 1,0 m. Vattenvegetationen består bland annat av stora bestånd av inplanterade olika näckrosor, röda, rosa och gula. Bengt Berg inplanterade just röda näckrosor för att de skulle fungera som genbank med koppling till Fagertärn i Tiveden där arten uppstod. I Färskesjön har det uppenbarligen lyckats bra och sjön hyser ett stort bestånd av den fridlysta röda näckrosen. Färskesjön är en sjö i balans och den är okalkad. Där finns karp, sutare m.fl. fiskarter. Även i Färskesjön har signalkräfta inplanterats. I sjön finns gott om död ved efter träd som är kvar sedan tiden innan sjöns höjning. Ett dike rinner in i sjön från dalgången i nordväst och ett annat dike ut ur sjön i dess nordöstra hörn och vidare till havsviken Flan.

Bevarandemål

- Sjöarnas vattenekosystem är i balans.
- Norrsjön utvecklas med naturlig sjödynamik.
- Färskesjön: Röda näckrosor har en stark population i sjön.

Skötselåtgärder

- Provfiske/inventering av fiskbeståndet.
- Provtagning och vattenanalys, uppföljning av vattenkvalitén.
- Färskesjön: uppföljning av näckrosornas utbredning.

Delområde 8b:

Gårdsjön ligger alldeles väster om Eriksbergsgården och är på ca 5 ha. Den är snarare att betrakta som en damm än en sjö. 1919 var där åker med ett genomgående dike som rann ut i havsviken Flan. Detta lär ha varit den bästa potatisåkern. Så länge det bedrevs jordbruk på Eriksberg var där åkermark. Därefter har området dämats och vattenytan höjts (1940-talet) så det blivit en sjö. Vid en inventering 1986 var där vatten.

Idag är Gårdsjön en grund, med ett maxdjup på 2 meter, extremt näringsrik sjö eller snarare damm med grumligt vatten. Det finns bland annat gott om karp i sjön och även mört. Förut fanns där ål. Kräftor finns även i Gårdsjön. Fiskepopulationen såväl som sjöns övriga ekosystem verkar vara i obalans. För mycket vitfisk och avsaknad av vegetation är faktorer som har negativ inverkan. Omfattande utfodring av änder bidrar till övergödning av sjön, främst eftersom det lockar dit ett stort antal änder och dessa släpper avföring i sjön. Denna övergödning kan ha viss påverkan ända ut i havsviken Flan eftersom ett dike rinner dit från sjön. Vattendraget meandrar på sin väg mot havet och översilar strandängarna, vilket är positivt för vattenkvalitén eftersom en del av näringsämnena då avlagras i marken.

Öster om den stora öppna betesmarken Remmarna ligger en dalgång som sluttar ner mot en flikig yta med öppen betesmark och strandängar invid Ingelsvik, en liten vik av Maraviken. I en del av dalen finns en avlång

damm som anlades år 2000. Bland annat gravänder håller till i dammen och smådopping häckar där. Vattnet i den grunda dammen är en gråbrun sörja på grund av att det är lerbotten och att djur och fåglar rör upp botten. Dammen saknar naturvärden. Den har mer en praktisk och turistisk användning, där fåglar och djur som utfodras kan studeras. I dammens södra ände finns en vall som tjänar som fördämning, varifrån ett dike leder ner mot viken. Området har tidigare en historik som åker och senare friskäng.

Såväl Gårdsjön som dammen i dalgången vid Ingelsvik är reglerbara. Dammarna är till viss del kväve- och fosforreducerande, men när dessa ämnen rinner vidare ut i havet har det negativ inverkan på miljön där med övergödning som följd. Det finns några tänkbara alternativ på åtgärder för att komma tillrätta med övergödningen och minska näringsläckaget från Gårdsjön och Ingelsviksdammen. Fågelutfodring sker här från flottar under maj – december och mängden av fåglar gör att deras avföring bidrar till övergödning. Fåglarna äter mellan 50 % och 75 % av fodret, resten äter andra djur som exempelvis vildsvin eller så faller det i vattnet och blir fiskmat. En lämplig åtgärd är att begränsa utfodringen.

För att minska vitfiskbeståndet och återfå balansen i Gårdsjöns ekosystem behövs först en rejäl reduktion av vitfisken genom utfiskning. För att lyckas med att återställa balansen i sjön rekommenderas att vitfisken reduceras med upp till 90 %. Därefter kan det vara lämpligt att plantera in rovfisk. Gös passar egentligen bättre än gädda i så pass grumligt vatten, men sjön kanske är för grund för att gös ska trivas. Dessutom äter inte gösen stor bytesfisk. Eftersom siktdjupet kommer att förbättras kan gädda vara lämpligare. Abborre är också ett alternativ. Eventuellt kan man prova att inplantera alla tre arterna gädda, abborre och gös för att se hur utvecklingen blir. Före utfiskning av vitfisk och inplantering av rovfisk ska det göras provfiskning och inventering av fiskbeståndet.

Ett annat förslag på åtgärder är att dammarna torrläggs vissa år. Därmed binds kväve och andra näringsämnen i den växtlighet som kommer upp och denna kan betas eller skördas. En annan möjlig åtgärd är inplantering av kvävebindande vattenväxter som igelknopp, kavedun och vass.

Bevarandemål

- Sjöns och dammens ekosystem och fiskpopulation är i balans.
- Minskad övergödning och minskat näringsläckage.
- Dammarna fyller funktion som viltvatten eller fågellokal, alternativt betesmark under år med torrläggning.

Restaureringsåtgärder

- Reduktion av vitfiskbeståndet genom utfiskning.
- Därefter inplantering av rovfisk: gädda/gös/abborre.
- Ev. reglering med torrläggning vissa år.
- Vid torrläggning: bete och skörd av växter.
- Ev. plantering av kvävebindande vattenväxter.

Skötselåtgärder

- Provfiske/inventering av fiskbeståndet.
- Provtagning och vatteanalys, uppföljning av vattenkvalitén.
- Utfodringen av fåglar begränsas till mellan 80 och 100 ton per år, räknat inom hela reservatet.
- Ingen dikesrensning i diken som rinner från dammarna.

Delområde 8c:

En av dammarna är ett anlagt viltvatten belägen intill hägnet i dalgången allra längst i norr. En annan är det så kallade Bullabokärret, som tidigare varit åker, intill turistvägen ca 500 meter nordväst om gården. Tegelbruksdammarna som uppstått efter att där brutits lera för tegeltillverkning, vilket namnet antyder, ligger i sänkan som löper mellan Flan och Bruksviken. Dammarna är naturligt näringsrika. Växtligheten är riklig, bestående mest av al- och videsnår, vass och kaveldun. Dessa dammar är viktiga lokaler för gäss och andra fåglar. Vid Tegelbruksdammarna görs åtgärder för att främja fågellivet genom att vegetationen med några års mellanrum huggs ner, lämpligast från isen vintertid. Längre söderut på näset ner mot Västra udden finns ytterligare en damm.

Ytterligare två tidigare dammar som är helt igenvuxna med vecketåg behöver restaureras och kan därefter, förutom att tjäna som dricksvatten åt betesdjuren, bli lämpliga lokaler för groddjur. Den ena av dessa dammar är belägen intill staketet i väster, rakt västerut från gården sett, och ett dike leder genom området. Den andra dammen ligger utmed turistvägen sydost om Kyrkestatörpet.

Förutom de vatten som nämnts och markerats som limniska miljöer finns ytterligare några små kärr och våtmarker. Två av dessa hyser bland annat långbensgroda.

Bevarandemål

- Dammarna fyller funktion som viltvatten, fågel- och/eller grodlokaler.

Skötselåtgärder

- Vid restaurering sker röjning av ohävsarter som t.ex. vecketåg och tuvtåtel helst på försommaren (se under 5.1 *Generella åtgärder*).
- Röjningsavfall transporteras bort.
- Underhållsrensning vid behov.

5.9 Skötselområde 9: Marina områden

Areal: ca 90 ha

Delområde 9a: havsviken Flan ca 12 ha.

Beskrivning

Havsvikarna Maraviken och Flan som omfattar både vegetationrika mjukbottnar och hårbottnar, har bland annat stor betydelse som lek- och uppväxtområde för gädda. Dessa till stor del opåverkade marina naturmiljöer med dess biologiska mångfald inkluderas i syftet för naturreservatet Eriksberg. Havsviken Maraviken och dess innersta vik Flan ska ha status av marint reservat. Maraviken har den stora ön Dragsö belägen mitt i, vilket ger viken två in/utlopp. Maraviken är ett viktigt referensområde på grund av sin avskildhet och det kontrollerade ”catch and release -fisket”, där man inte fångat de stora gäddorna. Fiske sker med handredskap, endast för gäster. Området är stängt för allmänt fiske.

Delområde 9a:

Flakanalen leder vidare norrut till Flan som är den innersta viken i Maraviken. Två diken har sitt utlopp i viken, det ena kommer från Färsksjön och det andra från Gårdsjön. Flan är grund, inte mer än ca metern djup, och siktdjupet är dåligt med uppgrumlat sediment. Viken har en dominans av långskottväxter. Vegetationen är ett resultat av näringsrika förhållanden och ett långvarigt dåligt ljusklimat. Aktiviteten av alla fåglar kan vara en bidragande orsak till övergödningen, likaså den närsaltspåverkan och det näringsläckage som sker via vatten som rinner ut i viken norrifrån. Braxen är en typisk fisk för Flan, även sarv förekommer. Mört och abborre är ändå de dominerande arterna.

Bevarandemål

- Naturlig fri utveckling.
- Fortsatt god fiskrekrytering.
- Maraviken fortsätter vara kontroll/referensområde.
- God ekologisk status även i Flan.

Skötselåtgärder

- Utfodringen av fåglar begränsas till mellan 80 och 100 ton per år, räknat inom hela reservatet.

6 Friluftsliv och turism

6.1 Beskrivning

Naturreservatet och viltparken på Eriksberg är ett populärt besöksmål för såväl närboende som mer långväga besökare. Reservatet med dess viltbetande djur i en mångfald av naturmiljöer med såväl trädklädda som öppna betesmarker och variationsrika skogar, med sjöar, viltvatten och närheten till havet ger allmänheten möjlighet att njuta av det betespräglade landskapet samt ta del av och få förståelse för områdets natur- och kulturhistoria.

Tillgänglighet

Under sommarens öppettider har allmänheten tillgång till området från fordon på markerade vägar längs en ca 10 km lång slinga, samt till fots på tre ställen. Det är vid utsiktsplatsen intill Maraviken, vid Kyrkesta torpmiljö med museum, samt vid Gårdsjön. Med hänsyn till såväl djur som besökare är det endast tillåtet att lämna bilen på dessa anvisade platser. Besökare får låna med sig cd-skiva för guidning från bilen. Vid utsikten finns rastplats med bord och bänkar. Vid Kyrkesta finns en vandringsstig kallad Kulturstigen med information om kulturhistoria kring torpmiljön och inägomarken. Vid gården kan besökare förstås också parkera och röra sig i gårdsmiljön. Därifrån leder en stig, kallad Allemansstigen, runt Gårdsjön med information om Allemansrätten. Guidade turer längs bilvägen i reservatet anordnas av Eriksbergs vilt & natur AB under hela året.

Dragsö är öppet för allmänheten 15 juni till 31 augusti. Dit är det möjligt att komma med båt via naturreservatet Eriksbergs stränder. På Dragsö finns en markerad vandringsled, Dragsöleden. Besökare anmodas hålla sig till den markerade leden i syfte att minska störning för djuren samt öka säkerheten för besökarna.

I Bilaga 8 som visar anordningar för friluftslivet finns leder, informations-tavlor, parkerings- och rastplatser markerade. Som ett exempel på besöksfrekvensen kan nämnas 27 000 besökare under 2008. Då är alla kategorier medräknade, såsom sommarturister, konferensbesökare, besökare på julmarknad med flera.

Restriktioner

I enlighet med föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken i beslutet är eldning inte tillåten i reservatet. Detta gäller även grillning och användning av engångsgrill.

Information och anläggningar

Informationstavlor om reservatet ska finnas där besökare kan gå ur bilen, det vill säga vid infarten, gårdsplanen, utsiktsplatsen och Kyrkesta samt vid grindarna på Dragsö. Kompletterande informationsskyltar kan sättas upp. Vid utsikten och på Dragsö ska finnas tilläggsskyltar som förtydligar förbud mot eldning och grillning. Längs Kyrkestastigen och Allemansstigen finns ytterligare information. Besökare som kör runt i naturreservatet/viltparken har cd-skiva med som guidning. Det bör finnas broschyr om området.

En asfalterad väg leder runt i området och på denna får besökare färdas i fordon. Vägen ska vara tydligt skyltad. Vid utsiktsplatsen finns vändplats, bord och bänkar. Vid torpmiljön i Kyrkesta finns parkeringsmöjlighet och en markerad kulturstig. Runt Gårdsjön finns en markerad strövstig. På Dragsö finns en markerad vandringsled.

På platser där besökare kan parkera och gå ur bilen är det lämpligt med soptunnor och toaletter. Inom reservatet finns soptunna och toalett både vid utsiktsplatsen och vid Kyrkesta.

6.2 Övergripande mål

Områdets natur med dess viltbetande djur ska kunna upplevas utan att reservatets naturskogsvärden påverkas negativt. Allmänheten får tillträde till området på sådant sätt att detta inte innebär störningar på djurlivet. Området bibehålls som ett attraktivt turistmål där besökare bereds möjligheter till rika naturupplevelser och kan ges kunskap om djur och natur. Åtgärder för friluftsliv och turism får inte påverka områdets karaktär av betespräglad kulturlandskap. Åtgärderna får inte heller leda till att naturmiljön eller djurlivet förändras i riktning mot djurpark. Området ska fortsätta vara ett naturområde där djuren så långt det är möjligt har kvar ett naturligt beteende.

Bevarandemål

- Det finns väl underhållna informationstavlor med beskrivning av reservatet.
- Det finns minst 10 km väl underhållna markerade bilvägar inom reservatet.
- Parkeringsplatser finns på de ställen där allmänheten får gå ur bilen.
- Det finns sammanlagt 3-4 km väl markerade leder och stigar på Dragsö, vid Kyrkesta och runt Gårdsjön.
- Toalett och soptunna finns vid parkeringsplatserna.
- Anordningar för friluftslivet utformas på ett sätt som minskar risken för förstörelse eller oönskat slitage på de natur- och kultur-miljövärden som finns i reservatet.

Underhållsåtgärder

- Regelbunden översyn av parkeringsplats, informationsskyltar, stigmarkeringar mm.
- Regelbunden skötsel/tömning av toaletter och soptunnor.

7 Utmärkning av reservatsgräns

Utmärkning av reservatets gräns ska utföras av Länsstyrelsen enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

8 Bränder och brandbekämpning

Brand anses i huvudsak vara negativt för de befintliga värdena i reservatet.

Bränder inom naturreservatet ska släckas enligt gällande lagar. Släckningsarbete sker med försiktighet i samråd med reservatsförvaltningen så att naturvärdena, t.ex. äldre lövträd och tallar inte skadas.

Eftersläckning och bevakning

Markägaren är enligt lag skyldig att utföra eftersläckning och bevakning. Om så inte sker kan räddningstjänsten utföra eftersläckning och bevakning men markägaren får då stå för kostnaderna för detta.

Åtgärd efter brand

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av brand.

9 Jakt /Jakt och fiske

Rätten till jakt och fiske inom reservatet regleras inte i reservatsföreskrifterna.

10 Tillsyn, dokumentation och uppföljning**10.1 Tillsyn över föreskrifter**

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av föreskrifter.

10.2 Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning av bevarandemål sker enligt nationellt program för uppföljning.

10.3 Dokumentation av skötselåtgärder

Dokumentation av skötselåtgärder är kopplat till SkötselDOS. Dokumentation ska ske efter utförda åtgärder.

11 Kostnader och finansiering

Naturvårdsförvaltaren bekostar åtgärder enligt skötselplanen.

12 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet*	När
Betesdrift	Hela reservatet	Markägare/förvaltare	1	Året runt
Hamling	Delomr.4b, 7b	Markägare/förvaltare i samråd med Lst	2	Vart 5:e år
Dikesrensning	Delomr.6a	Markägare/förvaltare	1	Vid behov
Bekämpning av ohävdarter	Delomr. 6a, 6b	Markägare/förvaltare	1	Vid behov på försommaren
Gallring för att nå bevarandemål	Skötselomr. 2, 3	Markägare/förvaltare	1	Påbörjas inom 5 år
Gallring/röjning: punktinsats runt vidkroniga träd	Skötselomr.1, 4, 5	Markägare/förvaltare	2	Påbörjas inom 5 år
Röjning av gran	Skötselomr.1, 2, 3, delomr. 6b	Markägare/förvaltare	1	Ca vart 5:e år
Ringbarkning	Delomr.1b	Markägare/förvaltare	2	Påbörjas inom 5 år
Vallodling	Delomr. 6a	Markägare/förvaltare	1	Vid behov
Stängsling vallodling	Delomr. 6a	Markägare/förvaltare	1	Vid behov
Föryngringsstängsling, buskage & lövträd	Skötselomr. 2, delomr. 1b, 4a	Markägare/förvaltare	2	Inom 5 år
Föryngringsstängsling, tall	Skötselomr. 3	Markägare/förvaltare	2	Inom 5 år
Röjning innanför föryngringshän	Skötselomr.2 Delomr. 1b, 4a	Markägare/förvaltare	1	Vid behov
Provtagn. & vattenanalys, uppföljning av närsaltsanalys	Skötselområde 8: Norrsjön & Färksjön. Gårdsjön.	Markägare/förvaltare	1	Början 2009. Vart 10:e år. Varje år.
Inventering av fiskbestånd	Delomr 8a, 8b	Markägare/förvaltare	1	2009
Utfiskning av vitfisk	Delomr. 8b, Gårdsjön	Markägare/förvaltare	1	2010
Inplantering av rovfisk (gädda/gös/abborre)	Delomr. 8b, Gårdsjön	Markägare/förvaltare	2	Från 2010
Begränsad utfodring av fåglar	Skötselomr. 9, delomr. 8c	Markägare/förvaltare	1	Från 2009
Informationstavlor	Se karta bilaga 8	Markäg./förv. & Lst	1	Snarast
Vandringsleder, strövstigar	Se karta bilaga 8	Markägare/förvaltare	1	Varje år
Forn- och kulturlämningar	Skötselomr. 1-7	Markägare/förvaltare	2	Ca vartannat år
Byggnader	Delomr. 7b, 7c	Markägare/förvaltare	2	Vid behov
Uppföljning av skötselåtgärder	Hela reservatet	Markägare/förvaltare i samråd med Lst	1	Efter utförda åtgärder
Uppföljning av bevarandemål		Länsstyrelsen	1	Enl. nationellt program för uppföljn.

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

Naturreseptatet Eriksberg i Karlshamns kommun har bildats i syfte att skydda ett, i första hand av vilda hjortdjur, betat mosaiklandskap bestående av bl.a. ädellövskogar, tallskogar, hällmarksområden, öppna trädbärande hagmarker, inägomarker och buskmarker, samt även limniska och marina miljöer, för att bevara och utveckla områdets biologisk-ekologiska och kulturhistoriska värden samt bereda allmänheten tillträde till området på sådant sätt att detta inte innebär störningar på djurlivet. En del i Länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreseptat.

Skötselplanen innehåller syftet med reseptatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området.

Den innehåller även information om friluftsliv och turism, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Ändring av föreskrifter och gräns m.m. för naturreservatet Eriksberg i Karlshamns kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap 4 och 7 §§ miljöbalken (MB) och med ändring av länsstyrelsens beslut 1976-10-04, dnr 11.139-2209-74, att ändra den inre gränsen för Eriksbergs naturreservat, inom fastigheten Eriksberg 1:2, enligt bifogad karta (bilaga 1).

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken och med upphävande av föreskrifterna i 1976 års beslut, om föreskrifter för Eriksbergs naturreservat enligt nedan (punkt 1.2).

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 21 § förordningen (1998:1252) om områdeskydd enligt miljöbalken m.m., och med upphävande av vad som bestämts i 1976 års beslut, att naturreservatet skall förvaltas av Eriksberg Vilt & Natur AB.

1.1. Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Eriksberg skall vara att:

1. Bevara biologisk mångfald i ett, i första hand av vilda hjortdjur, betat mosaiklandskap bestående av bl a ädellövskogar, tallskogar, hällmarksområden, öppna inägomarker och buskmarker, samt även limniska och marina miljöer.
2. Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, främst naturtyper som prioriteras inom Natura 2000.
3. Med beaktande av naturvärdena bevara värdefulla inslag i kulturlandskapet.
4. Bereda allmänheten tillträde till området på sådant sätt att detta inte innebär störningar på djurlivet.

Syftet skall nås genom att:

- Inom reservatet upprätthålla en kontinuitet av gamla lövträd och tallar.
- Det finns en stor variation i skogstyper, med hävdad hagmark, betade ädellövskogar och tallskogar med olika trädthet, alkärr och tallmyr.
- Tillgången på död ved är god med en naturlig variation på kvalitet och olika nedbrytningsstadier.
- Genom att skogar och inägomarker betas med hjortar och andra i Skandinavien naturligt hemmahörande arter.
- Gallringar görs för att gynna grova träd och för att nya stora träd skall kunna utvecklas
- Fiske bedrivs så att rekryteringen av fisk gynnas och andra limniska och marina naturvärden värnas
- Punktinsatser i kulturmiljövårdande syfte görs vid torpgrunder och källargrunder

Bilaga 1

- Området bibehålls som ett attraktivt turistmål där besökare bereds möjligheter till rika naturupplevelser och kan ges kunskap om djur och natur.

1.2. Föreskrifter

Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom naturreservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att

- uppföra ny byggnad eller andra anläggningar
- bedriva täkt i någon form
- spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
- riva stenmurar, rösen och husgrunder
- anlägga väg eller annan anordning
- uppföra flaggstång, mast eller antenn
- avverka skog eller utföra skogsodling
- använda kemiska bekämpningsmedel
- tillföra området för trakten främmande djurarter.

Utan länsstyrelsens tillstånd skall förbud gälla att:

- framdra mark- eller luftledning
- använda handelsgödsel annat än på tidigare åkermark

Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i naturreservatet.

Markägare och innehavare till särskild rätt till mark och vatten förpliktigas tåla att åtgärder vidtas inom området enligt fastställd skötselplan och för att uppfylla syftet med naturreservatet.

Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom området

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att

- beträda det inhägnade området på Dragsö under annan tid på året än fr o m 15 juni t o m 31 augusti
- med undantag för vad som ovan sagts om tillträde till Dragsö, beträda det inhägnade området i annan omfattning än länsstyrelsen beslutar, eller i den utsträckning markägaren medger
- skada mark eller vegetation
- skada stenmurar, rösen och husgrunder
- störa djurlivet
- medföra hund
- skada växande eller döda träd och buskar eller vegetation i övrigt
- tälta eller ställa upp husvagn eller husbil
- göra upp eld

Bilaga 1

- på störande sätt utnyttja radio, cd-spelare eller dylikt, spela musik eller åstadkomma buller
- framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar
- medföra båt

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- insamla djur eller växter
- bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning eller installation av utrustning

Ovanstående föreskrifter enligt 7 kap. miljöbalken skall inte utgöra hinder för markägaren/naturvårdsförvaltaren att sköta området enligt av länsstyrelsen fastställd skötselplan, ej heller för innehavare av servitut eller ledningsrätt att nyttja sin rätt.

I avvaktan på att en skötselplan fastställs skall vad som sägs ovan under "1.1 Syfte" vara vägledande vid skötseln av naturreservatet. Innan åtgärder, som inte är av enbart underhållskaraktär, utförs skall planerna presenteras för Länsstyrelsen för godkännande.

2. Redogörelse för ärendet

Mara Biologiska Försöksområde inrättades under 1940-talet av författaren och fotografen Bengt Berg, som 1938 hade köpt egendomen Eriksberg. Berg inhägnade en del av fastigheten för att där hålla djur av olika slag, främst hjortar. Efter Bengt Bergs död 1967 övertogs fastigheten av hans son Iens Illum Berg, som innehade egendomen fram till 1987. Nuvarande ägare är Eriksberg Vilt- & Natur AB, som ursprungligen bildats som ett helägt dotterbolag till Stiftelsen Skogssällskapet. Bolaget har under hösten 2007 förvärvats av Mellby Gård AB.

Genom länsstyrelsens beslut den 4 oktober 1976 bildades dels naturvårdsområdet Eriksberg, dels naturreservatet Eriksbergs stränder. Samtidigt fastställdes en översiktlig skötselplan för naturvårdsområdet. Naturvårdsområdet utvidgades med ca 55 ha i den norra delen genom beslut den 6 juli 1979. Totalt omfattar det med vilthägn omgärdade naturreservatet ca 900 ha varav ca 90 ha vatten i Östersjön och ca 20 ha sjö.

Genom införande av miljöbalken den 1 juli 1999 försvann begreppet naturvårdsområde. Enligt lagen (1998:811) om införande av miljöbalken skall föreskrifter som tidigare har meddelats med stöd av naturvårdslagen, som upphävdes när miljöbalken trädde i kraft, fortsätta att gälla om de inte ersätts med nya föreskrifter med stöd av miljöbalken. Föreskrifter som gällde vid miljöbalkens ikraftträdande skall anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i balken.

Delar av Eriksberg föreslogs av regeringen som ett område av gemensamhetsintresse i december 1998. Ca 130 ha av den sydöstra delen av naturreservatet ingår härigenom i Natura 2000.

Länsstyrelsen har den 28 september 2007 remitterat ett förslag till ändring av gräns och föreskrifter för naturreservatet Eriksberg. Svar har erhållits från: Eriksberg Vilt & Natur

Bilaga 1

AB, Karlshamns kommun, TeliaSonera, E.ON, Fiskeriverket, Jägarförbundet Blekinge, Sportfiskarna och Miljöförbundet Blekinge Väst. Markägarens – Eriksberg Vilt & Natur AB – yttrande har lämnats i samråd med tillträdande ägaren Mellby Gård AB. Samtliga remissinstanser, med undantag av Sportfiskarna, tillstyrker förslaget. I några fall med smärre invändningar eller synpunkter som framgår nedan under motivering. Sportfiskarna avstyrker förslaget till nya föreskrifter med hänvisning bland annat till att marina skyddsvärden bör utredas bättre. Sportfiskarna anser också att allmänheten bör ges möjlighet att få tillträde till fisket i Eriksberg på samma sätt som gäller för Blekinges kust i övrigt.

3. Motivering

3.1. Syfte

I länsstyrelsens beslut från 1976 fastslås att *"syftet med naturvårdsområdet är att för den kulturellt vetenskapliga naturvården samt för friluftslivet i den blekingska kustbygden vidmakthålla den nutida utformningen av ett genom betning av främst hjortdjur skapat kulturlandskap med många ursprungliga drag. Området skall vara tillgängligt för vetenskaplig forskning. Allmänheten skall äga tillträde till området i ordnade former."*

Under senare år har flera stora naturvärden dokumenterats inom naturreservatet. Dessa naturvärden är till stor del knutna till gamla och stora träd av olika slag, bl a tallar, ekar, askar och lindar.

Den sydöstra delen av reservatet ingår sedan 1998 i Natura 2000 enligt habitatdirektivet. De naturtyper som förekommer är *strandängar vid Östersjön* (1630), *torra hedar* (4030), *öppna mossar och kärr* (7140), *hällmarkstorräng* (8230), *trädklädd betesmark* (9070), *näringsrik ekskog* (9160) samt *näringsfattig ekskog* (9190). I och med att en del av reservatet numera ingår i Natura 2000 finns en skyldighet för svenska staten att tillse att de naturtyper som skall skyddas inom området upprätthåller "gynnsam bevarandestatus".

Vikarna Flan och Maraviken (ca 90 ha), som omfattar både vegetationsrika mjukbottnar och hårbottnar, har bland annat stor betydelse som lek- och uppväxtområde för gädda. Syftet bör inkludera dessa till stor del opåverkade marina naturmiljöer med dess biologiska mångfald.

Remissinstanserna har inte framfört några synpunkter på förslaget till syfte.

Länsstyrelsen finner att syftet bör förtydligas enligt förslaget och att bevarandet av områdets naturvärden därmed inkluderas.

3.2. Naturreservatets gränser

Runt huvudbyggnaden och övrig bebyggelse undantas i gällande beslut ett område från naturreservatet. Företrädare för Skogssällskapets Förvaltnings AB har underhand aktua-

Bilaga 1

liserat en justering av denna gräns. Hittillsvarande gräns följer inga i naturen givna gränser. Tidigare fanns ett inre hägn – gårdshägnen – som till vissa delar följde den äldre gränsen. Den föreslagna gränsen följer i stor utsträckning befintliga landskapselement i form av vägkanter, stenmur, stängsel och strandkant.

Sammantaget innebär förslaget till gränsändring att ett något större område undantas i den nordvästra och sydöstra delen, medan ett område i söder införlivas i naturreservatet.

Naturreservatets yttre gräns skall oförändrat sammanfalla med det befintliga viltstängslet.

De remissinstanser som har uttalat sig om justeringen av reservatsgränsen har varit positiva till ändringen.

Enligt länsstyrelsens bedömning föreligger synnerliga skäl att mindre delar av hittillsvarande naturreservat upphävs mot att området så långt möjligt får en naturlig, i terrängen lätt identifierbar, gräns. Genom att reservatet i sin helhet får tidsenliga och, för områdets syfte relevanta föreskrifter kan det intrång som sker i naturreservatet genom upphävandet anses kompenseras.

3.3. Föreskrifter

I beslutet från 1976 framhålls att *"Föreskrifterna för naturvårdsområdet kan ändras om förhållandena påkallar sådan ändring."* Införandet av miljöbalken och ägarbyten är några av de förhållanden som gör att det nu kan anses påkallat att göra en ändring av områdets föreskrifter.

Remissinstanserna har haft synpunkter främst på frågan om tillträde på Dragsö samt rätten till fiske i Maraviken.

Frågan om tillgänglighet på Dragsö

Markägaren framhåller att: *"Hittills har det varit möjligt för allmänheten att besöka Dragsö under perioden 15 juni – 25 augusti. I syfte att undvika störningar under bland annat kronviltets kalvningsperiod bör den tidsperioden bibehållas, alltså inte förlängas. Besökande på Dragsö är under perioden 15/6-25/8 hänvisade till den iordningställda vandringsleden. Tydlig och informativ skyltning i sammanhanget är nödvändigt."*

Jägareförbundet Blekinge framför att det inte finns något utrymme för ökat tillträde på Dragsö före den 15 juni eller efter den 25 augusti beroende på att kalvningen respektive brunsten då kan störas. Förbundet anser också att besökande måste hålla sig till anvisade stigar och områden.

Länsstyrelsens gör följande bedömning: Det är önskvärt att störningar på Dragsö undviks under huvuddelen av kronhjortarnas brunst- respektive kalvningstid. Som alternativ, eller komplement, till förbudstid kan väljas att begränsa tillträdet till enbart den iordningställda strövstigen och vissa anvisade utsiktsplatser. En nackdel med en sådan

Bilaga 1

inskränkning är att detta inte på rimligt sätt låter sig övervakas, varför också respekten för ett sådant förbud lätt urholkas. Länsstyrelsen anser därför att en föreskrift om tillträde till Dragsö inte bör begränsas till stigar eller andra utpekade områden utan att tillträdet gäller hela ön under den tid allmänheten tillåts vistas på ön.

Kronhjortens brunst infaller från slutet av augusti till i början av oktober. Dräktighetstiden är knappt 8 månader (ca 235 dagar), vilket betyder att om parning sker den 15 september så föds kalven före den 15 maj. Enstaka kalvar kan födas i början av juni. Kalvarna kan kort efter födseln följa hinden, men lämnas till en början ofta på någon undangömd plats.

När det gäller mellan vilka datum som allmänheten ska ges tillträde till Dragsö är det en fördel om sådana datum kan väljas som är lätta att minnas. Hela månader är att föredra såvida man inte därigenom riskerar en oacceptabel störning av djuren. Enligt länsstyrelsens bedömning så innebär en förlängning av tillträdestiden i augusti med sex dagar, till månadens slut, inte att störningen i hjortarnas brunst störs i någon betydande omfattning. Däremot kan, även om de flesta födslarna har skett före den 1 juni, viss störning befaras på de små kalvarna i början av juni. Beträdnadsförbud bör därför gälla oförändrat fram till den 15 juni.

Frågan om fiske i Maraviken

Länsstyrelsen föreslog i remissförslaget att fiske med andra redskap än handredskap inte skulle tillåtas för allmänheten.

Markägaren anför att *"Fiske med handredskap som inte är bokat genom Eriksberg, bör ej vara tillåtet innanför hägnet från Dragsö under perioden 15 juni – 25 augusti"*.

Fiskeriverket anser att *"även fiske med handredskap bör förbjudas om syftet är att skydda ett lek- och uppväxtområde"*. Verket menar att ett sådant fiskeförbud bör beslutas enligt fiskerilagstiftningen.

Sportfiskarna anser att Fiskeriverket och Länsstyrelsen ska besluta om vilket fisketryck som ska tillåtas i området inte markägaren. Sportfiskarna invänder bland annat emot att markägaren ges rätt att besluta om vilka som ska få tillgång till fisket.

Länsstyrelsens gör följande bedömning: Fisket i Maraviken bör regleras på ett sådant sätt att det dels inte inverkar menligt på vattenområdets betydelse som lek- och uppväxtområde för fisk, dels inte påverkar områdets potential som marint referensområde, dels att inte annat djurliv i naturreservatet störs.

Länsstyrelsen saknar för närvarande tillräckligt underlag för att kunna göra en tillfredsställande bedömning av hur ett sådant fiske lämpligast bedrivs. Länsstyrelsen avser därför att låta genomföra ytterliggare marina undersökningar i området innan slutlig ställning tas.

Bilaga 1

3.4. Förvaltning

Enligt 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen besluta att *"annan myndighet, juridisk person eller markägare som har förutsättningar för att ha ett sådant ansvar skall förvalta ett naturreservat"*. Länsstyrelsen får, enligt samma bestämmelse, återkalla ett sådant förordnande som den själv har meddelat.

Länsstyrelsen har föreslagit att Skogssällskapet Förvaltnings AB skall vara naturvårdsförvaltare.

Remissinstanserna har inte haft några synpunkter på förslaget om förvaltare.

Länsstyrelsen gör följande bedömning: I första hand bör provas om markägaren har förutsättningar för, och är lämplig att, ansvara för förvaltningen av naturreservatet. Eftersom fastigheten nu ägs av Eriksberg Vilt & Natur AB bör prövningen i första hand gälla detta bolag, samt även Mellby Gård AB.

Förvaltaren bör, enligt Naturvårdsverkets Allmänna Råd till 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. *till övervägande del ansvara för finansieringen av reservatsförvaltningen. Vidare bör förvaltaren ha tillräcklig kompetens för att kunna fullgöra uppgiften att förvalta reservatet.* Eftersom skötseln av reservatet i huvudsak ska ske som tidigare så utgår länsstyrelsen från att den nya ägaren inför tillträdet av fastigheten har gjort bedömningen att han har ekonomiska förutsättningar att förvalta området. Den nya ägaren har aviserat att man avser att behålla den personal som hittills har förvaltat egendomen i Skogssällskapets regi. Därigenom bör även kompetensen finnas inom organisationen. Länsstyrelsen finner att Eriksberg Vilt & Natur AB har förutsättningar att ansvara för skötseln av naturreservatet.

3.5. Skötsel

Under 2006-2007 har Skogsstyrelsen inventerat områdets skogliga delar på uppdrag av Skogssällskapet i syfte att upprätta en skogsbruksplan. Länsstyrelsen har samrått med företrädare för Skogssällskapet och Skogsstyrelsen i detta arbete och avsikten är att skogsbruksplanen ska kunna ligga till grund för en revidering av reservatets skötselplan. Skogsstyrelsen har under 2007 fått Länsstyrelsens uppdrag att upprätta ett förslag till skötselplan för skogliga åtgärder inom Eriksberg.

Områdets marina delar har inventerats under 2007 av Högskolan i Kalmar på uppdrag av Länsstyrelsen i syfte att få underlag för ett beslut om marint naturreservat.

Länsstyrelsen avser att under 2008, med utgångspunkt från de resultat som Skogsstyrelsen och Kalmar högskola redovisar – samt övriga tillgängliga uppgifter om områdets natur- och kulturmiljövärden – ta fram ett förslag till skötselplan för naturreservatet Eriksberg för fastställelse.

Bilaga 1

I avvaktan på att en skötselplan fastställs bör området kunna skötas på samma sätt som hittills. Alla åtgärder som inte är av enbart underhållskaraktär ska dock ske först efter hörande av länsstyrelsen i sin roll som tillsynsmyndighet. Vad som sägs under ”1.1 Syfte” ska vara vägledande vid skötseln av naturreservatet.

4. Ikraftträdande

Detta beslut träder ikraft den dag det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller dock omedelbart, även om de överklagas.

5. Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning. Bilaga 3.

6. Deltagande

I detta ärende har länsrådet Per Arne Andreasson beslutat.

I beslutet deltog även chefsjurist Bengt Johansson och byrådirektör Ulf Lundgren, den sistnämnde föredragande.

Per Arne Andreasson

Ulf Lundgren

Kungöres i länets författningssamling och i ortstidningarna.

Bilagor:

1. Karta med reservatets inre gräns
2. Karta med reservatets yttre gräns
3. Hur man överklagar (B:1)

Sändlista:

Eriksberg Vilt & Natur AB, Box 5083, 402 22 GÖTEBORG
Mellby Gård AB,
Skogssällskapet Förvaltnings AB, Eriksberg, 374 96 TRENSUM
Karlshamns kommun, 374 81 KARLSHAMN
Miljöförbundet Blekinge Väst,
E.on Elnät Sverige AB, 205 09 MALMÖ
TeliaSonera AB, Box 935, 391 29 KALMAR
Naturvårdsverket,
Fiskeriverket,
Skogsstyrelsen, Ågårdsgatan 3, 372 35 Ronneby
Marinbasen, Box 527, 371 23 Karlskrona
Blekinge Flygflottilj F 17, 372 25 Ronneby
Blekinge länsförbund av Svenska naturskyddsföreningen, c/o Sam Skällberg, Branthallavägen 119, 295 91 Bromölla
Karlshamns naturskyddsförening, c/o Lena Nilsson, Mejerivägen 110, 374 91 Asarum
Blekinge ornitologiska förening, c/o Johan Wolgast, Hunnemaravägen 11, 374 34 Karlshamn
Blekinge museum, Borgmästaregatan 21, 371 35 Karlskrona
Åryds hembygdsförening,
Blekinge jaktvårdsförening, c/o Jan Elmeklo, Kopparpsvägen 51, 374 94 Trensrum
Sportfiskarna, Svartviksslingan 28, 167 39 Bromma

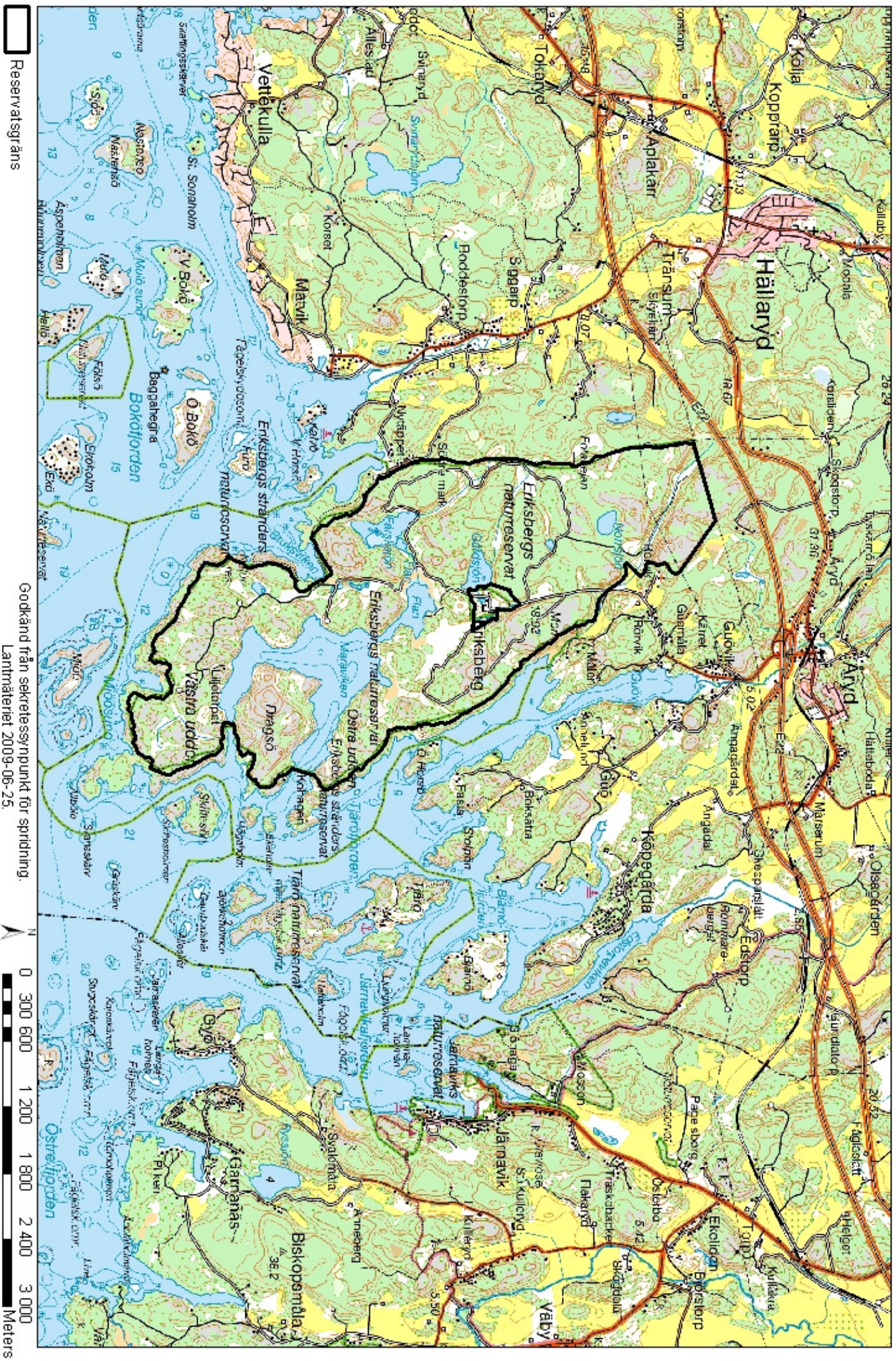
Kopia till:

Carina Persson, Bäverns gränd 7, 374 41 Karlshamn (Dragsö 2:2)
Bengt-Åke & Annkatrin Nordström, Frestavägen 97, 192 48 Sollentuna (Eriksberg 1:7)
Olle & Anna Greta Albertsson, Drottninggatan 70, 374 38 Karlshamn (Eriksberg 1:8)
Björn Karlsson, Strandvägen 25, 295 35 Bromölla (Eriksberg 1:9)
Eddie Karlsson, Varvsgatan 25 296 31 Åhus (Eriksberg 1:9)
Nina Karlsson, Upplandsgatan 85 B 1 tr, 113 44 Stockholm (Eriksberg 1:9)
Magnus Svensson, c/o Göran Svensson, Davidshallsgatan 27 A, 211 45 Malmö (Eriksberg 1:10)
Anna Rönqvist, Grevegatan 4, 216 17 Limhamn (Eriksberg 1:10)
Arne Borgwardt, Tornevangsv 17, Birkeröd, Damnark (Eriksberg 1:16)
Karl Gustaf Björn Hjärpe, Stationsgatan 2, 234 31 Lomma (Eriksberg 1:17)
Bo & Berit Lundberg, Rödhakevägen 10, 374 50 Asarum (avtalsservitut, bete)
Tectum Skogar AB, Norra Järnvägsgatan 30, 288 33 Vinslöv (Rörvik S:2)

Internt: paan, frho, beal, lalu, leol, lest, lobe, akwi (e-post)
Naturvårdsfunktionen 10 ex
Naturvårdsregistret
Centraldiariet
Akten

Naturservatet Eriksberg Översiktskarta

Bilaga 2

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriet 2009-06-25.

Naturreseptatet Eriksberg
Fastighetsgräns mm

Bilaga 3

Rödlistade arter inom naturreservatet Eriksberg

Rödlistade (Gärdenfors 2005) och/eller EU-listade (Cederberg & Löfroth, 2000) lavar, svampar, växter och djur som påträffats inom reservatsområdet på senare år.

Rödlistekategorier: EN = starkt hotad, VU = sårbar, NT = missgynnad, DD = kunskapsbrist

Art	Rödlistning 2005	
<u>Kärlväxter</u>		
Flikros, <i>Rosa tomentella</i>	(NT)	
<u>Mossor</u>		
Sydkvastmossa, <i>Dicranum fulvum</i>	(NT)	
<u>Storsvampar</u>		
Eklackticka, <i>Ganoderma resinaceum</i>	(EN)	
Tårticka, <i>Inonotus dryadeus</i>	(EN)	
Skillerticka, <i>Inonotus cuticularis</i>	(VU)	
Ekskinn, <i>Aleurodiscus disciformis</i>	(NT)	
Oxtungsvamp, <i>Fistulina hepatica</i>	(NT)	
Korallticka, <i>Grifola frondosa</i>	(NT)	
Scharlakansvaxskivling, <i>Hygrocybe punicea</i>	(NT)	
Fjällsopp, <i>Strobilomyces strobilaceus</i>	(NT)	
<u>Lavar</u>		
Liten ädellav, <i>Megalania</i>	(EN)	
Gammelekslav, <i>Lecanographa amylacea</i>	(VU)	
Matt pricklav, <i>Arthonia pruinata</i>	(VU)	
Liten sönderfallslav, <i>Bactrospora corticola</i>	(VU)	
Storsporig kraterlav, <i>Gyalecta derivata</i>	(VU)	
Stiftklotterlav, <i>Opegrapha vermicellifera</i>	(VU)	
Grynig lundlav, <i>Bacidia biatorina</i>	(NT)	
Rosa lundlav, <i>Bacidia rosella</i>	(NT)	
Blyertslav, <i>Buellia violaceofusca</i>	(NT)	
Skuggorangelav, <i>Caloplaca lucifuga</i>	(NT)	
Gul dropplav, <i>Cliostomum corrugatum</i>	(NT)	
Blek kraterlav, <i>Gyalecta flotowii</i>	(NT)	
Almlav, <i>Gyalecta ulmi</i>	(NT)	
Bokkantlav, <i>Lecanora glabrata laureri</i>	(NT)	
Bokvårtlav, <i>Pyrenula nitida</i>	(NT)	
Hjälmbrosklav, <i>Ramalina baltica</i>	(NT)	
Grå skärelav, <i>Schismatomma decolorans</i>	(NT)	
Rosa skärelav, <i>Schismatomma pericleum</i>	(NT)	
Brunskaftad blekspik, <i>Sclerophora farinacea</i>	(NT)	
Liten blekspik, <i>Sclerophora peronella</i>	(NT)	

Art	Rödlistning 2005	
<u>Fladdermöss</u>		
Barbastell, <i>Barbastella barbastellus</i>	(EN)	
Dammfladdermus, <i>Myotis dasycneme</i>	(EN)	
Fransfladdermus, <i>Myotis nattereri</i>	(VU)	
Mustaschfladdermus, <i>Myotis mystacinus</i>	(VU)	
Trollfladdermus, <i>Pipistrellus nathusii</i>	(NT)	
<u>Fåglar</u>		
Bivråk, <i>Pernis apivorus</i>	(EN)	
Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i>	(NT)	
Skogsduva, <i>Columba oenas</i>	(NT)	
Göktyta, <i>Jynx torquilla</i>	(NT)	
Mindre hackspett, <i>Dendrocopos minor</i>	(NT)	
Entita, <i>Parus palustris</i>	(NT)	
Berguv, <i>Bubo bubo</i>	(NT)	
Törnskata, <i>Lanius collurio</i>	(NT)	
Stenskvätta, <i>Oenanthe oenanthe</i>	(NT)	
Hämpling, <i>Carduelis cannabina</i>	(NT)	
Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i>	(NT)	
<u>Groddjur</u>		
Långbensgroda, <i>Rana dalmatina</i>	(VU)	
<u>Fiskar</u>		
Vimma, <i>Abramis Vimba</i>	(DD)	
<u>Insekter</u>		
<i>Notolaemus unifasciatus</i>	(VU)	
Tvåfläckig smalpraktbagge, <i>Agrilus biguttatus</i>	(VU)	
Plattad lövvedborre, <i>Xyloborus monographus</i>	(VU)	
Slät lövbarkskinnbagge, <i>Aneurys laevis</i>	(VU)	
Barkrödbeck, <i>Ampedus cinnabarinus</i>	(NT)	
Stor barkskinnbagge, <i>Aradus conspicuus</i>	(NT)	
Bokoxe, <i>Dorcus parallellopipedus</i>	(NT)	
Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i>	(NT)	
Prydnadsbock, <i>Anaglyptus mysticus</i>	(NT)	
Skeppsvarvsfluga, <i>Lymexylon navale</i>	(NT)	
Reliktbock, <i>Nothorhina punctata</i>	(NT)	
Rödhjon, <i>Pyrrhidium sanguineum</i>	(NT)	
Ekgrenspegelbock, <i>Poecilium alni</i>	(NT)	
Töckenfärgad ögonfläckbock, <i>Mesosa nebulosa</i>	(NT)	
Svartvingad svampbagge, <i>Leiestes seminigra</i>	(NT)	
Blåglänsande svartbagge, <i>Platydemus violaceus</i>	(NT)	
<i>Chrysolina hyperici</i>	(NT)	
Bokborre, <i>Ernoporicus fagi</i>	(NT)	
<i>Psylliodes cuprea</i>	(NT)	
<i>Triplax rufipes</i>	(NT)	

Arter listade i EU:s habitatdirektiv, annex 2 Barbastell, <i>Barbastella barbastellus</i> Dammfladdermus, <i>Myotis dasycneme</i> Större vattensalamander, <i>Triturus cristatus</i> Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i> Arter listade i EU:s fågeldirektiv Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i> Nattskärra, <i>Caprimulgus europaeus</i> Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i> Trädlärka, <i>Lullula arborea</i> Bivråk, <i>Pernis apivorus</i> Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i> Berguv, <i>Bubo bubo</i> Törnskata, <i>Lanius collurio</i> Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i>		
Övriga ovanliga arter och signalarter <u>Kärlväxter</u> Bäckbräsmå, <i>Cardamine amara</i> Myskmadra, <i>Galium odoratum</i> Buskstjärnblomma, <i>Stellaria holostea</i> <u>Mossor</u> Fällmossa, <i>Antitrichia curtipendula</i> Guldlockmossa, <i>Homalothecium sericeum</i> Blåmossa, <i>Leucobryum glaucum</i> Trädporella, <i>Porella platyphylla</i> Västlig hakmossa, <i>Rhytidiadelphus loreus</i> Klippfrullania, <i>Frullania tamarisci</i> Stubbspretmossa, <i>Herzogiella seligeri</i> <u>Storsvampar</u> Tallticka, <i>Phellinus pini</i> Grovticka, <i>Phaeolus Schweinitzii</i> Blomkålssvamp, <i>Sparassis crispa</i> Kantarellmussling, <i>Plicatura crispa</i> Scharlakansvårskål, <i>Sarcoscypha coccinea</i> Ekticka, <i>Phellinus robustus</i> <u>Lavar</u> Glansfläck, <i>Arthonia spadicea</i> Rostfläck, <i>Arthonia vinosa</i> Lönnlav, <i>Bacidia rubella</i> Rikfruktig blemlav, <i>Phlyctis agaela</i> Gulpudrad spiklav, <i>Calicium adpersum</i> <u>Insekter</u> Myskbock, <i>Aromia moschata</i> Körsbärsfuks, <i>Nymphalis polychloros</i>		

Rödlistade arter inom naturreservatet Eriksberg

Rödlistade (Gärdenfors 2005) och/eller EU-listade (Cederberg & Löfroth, 2000) lavar, svampar, växter och djur som påträffats inom reservatsområdet på senare år.

Rödlistekategorier: EN = starkt hotad, VU = sårbar, NT = missgynnad, DD = kunskapsbrist

Art	Rödlistning 2005	
<u>Kärlväxter</u>		
Flikros, <i>Rosa tomentella</i>	(NT)	
<u>Mossor</u>		
Sydkvastmossa, <i>Dicranum fulvum</i>	(NT)	
<u>Storsvampar</u>		
Eklackticka, <i>Ganoderma resinaceum</i>	(EN)	
Tårticka, <i>Inonotus dryadeus</i>	(EN)	
Skillerticka, <i>Inonotus cuticularis</i>	(VU)	
Ekskinn, <i>Aleurodiscus disciformis</i>	(NT)	
Oxtungsvamp, <i>Fistulina hepatica</i>	(NT)	
Korallticka, <i>Grifola frondosa</i>	(NT)	
Scharlakansvaxskivling, <i>Hygrocybe punicea</i>	(NT)	
Fjällsopp, <i>Strobilomyces strobilaceus</i>	(NT)	
<u>Lavar</u>		
Liten ädellav, <i>Megalania</i>	(EN)	
Gammelekslav, <i>Lecanographa amylacea</i>	(VU)	
Matt pricklav, <i>Arthonia pruinata</i>	(VU)	
Liten sönderfallslav, <i>Bactrospora corticola</i>	(VU)	
Storsporig kraterlav, <i>Gyalecta derivata</i>	(VU)	
Stiftklotterlav, <i>Opegrapha vermicellifera</i>	(VU)	
Grynig lundlav, <i>Bacidia biatorina</i>	(NT)	
Rosa lundlav, <i>Bacidia rosella</i>	(NT)	
Blyertslav, <i>Buellia violaceofusca</i>	(NT)	
Skuggorangelav, <i>Caloplaca lucifuga</i>	(NT)	
Gul dropplav, <i>Cliostomum corrugatum</i>	(NT)	
Blek kraterlav, <i>Gyalecta flotowii</i>	(NT)	
Almlav, <i>Gyalecta ulmi</i>	(NT)	
Bokkantlav, <i>Lecanora glabrata laureri</i>	(NT)	
Bokvårtlav, <i>Pyrenula nitida</i>	(NT)	
Hjälmbrosklav, <i>Ramalina baltica</i>	(NT)	
Grå skärelav, <i>Schismatomma decolorans</i>	(NT)	
Rosa skärelav, <i>Schismatomma pericleum</i>	(NT)	
Brunskaftad blekspik, <i>Sclerophora farinacea</i>	(NT)	
Liten blekspik, <i>Sclerophora peronella</i>	(NT)	

Art	Rödlistning 2005	
<u>Fladdermöss</u>		
Barbastell, <i>Barbastella barbastellus</i>	(EN)	
Dammfladdermus, <i>Myotis dasycneme</i>	(EN)	
Fransfladdermus, <i>Myotis nattereri</i>	(VU)	
Mustaschfladdermus, <i>Myotis mystacinus</i>	(VU)	
Trollfladdermus, <i>Pipistrellus nathusii</i>	(NT)	
<u>Fåglar</u>		
Bivråk, <i>Pernis apivorus</i>	(EN)	
Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i>	(NT)	
Skogsduva, <i>Columba oenas</i>	(NT)	
Göktyta, <i>Jynx torquilla</i>	(NT)	
Mindre hackspett, <i>Dendrocopos minor</i>	(NT)	
Entita, <i>Parus palustris</i>	(NT)	
Berguv, <i>Bubo bubo</i>	(NT)	
Törnskata, <i>Lanius collurio</i>	(NT)	
Stenskvätta, <i>Oenanthe oenanthe</i>	(NT)	
Hämpling, <i>Carduelis cannabina</i>	(NT)	
Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i>	(NT)	
<u>Groddjur</u>		
Långbensgroda, <i>Rana dalmatina</i>	(VU)	
<u>Fiskar</u>		
Vimma, <i>Abramis Vimba</i>	(DD)	
<u>Insekter</u>		
<i>Notolaemus unifasciatus</i>	(VU)	
Tvåfläckig smalpraktbagge, <i>Agrilus biguttatus</i>	(VU)	
Plattad lövvedborre, <i>Xyloborus monographus</i>	(VU)	
Slät lövbarkskinnbagge, <i>Aneurys laevis</i>	(VU)	
Barkrödbeck, <i>Ampedus cinnabarinus</i>	(NT)	
Stor barkskinnbagge, <i>Aradus conspicuus</i>	(NT)	
Bokoxe, <i>Dorcus parallellopipedus</i>	(NT)	
Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i>	(NT)	
Prydnadsbock, <i>Anaglyptus mysticus</i>	(NT)	
Skeppsvarvsfluga, <i>Lymexylon navale</i>	(NT)	
Reliktbock, <i>Nothorhina punctata</i>	(NT)	
Rödhjon, <i>Pyrrhidium sanguineum</i>	(NT)	
Ekgrenspegelbock, <i>Poecilium alni</i>	(NT)	
Töckenfärgad ögonfläckbock, <i>Mesosa nebulosa</i>	(NT)	
Svartvingad svampbagge, <i>Leiestes seminigra</i>	(NT)	
Blåglänsande svartbagge, <i>Platydemus violaceus</i>	(NT)	
<i>Chrysolina hyperici</i>	(NT)	
Bokborre, <i>Ernoporicus fagi</i>	(NT)	
<i>Psylliodes cuprea</i>	(NT)	
<i>Triplax rufipes</i>	(NT)	

Arter listade i EU:s habitatdirektiv, annex 2 Barbastell, <i>Barbastella barbastellus</i> Dammfladdermus, <i>Myotis dasycneme</i> Större vattensalamander, <i>Triturus cristatus</i> Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i> Arter listade i EU:s fågeldirektiv Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i> Nattskärra, <i>Caprimulgus europaeus</i> Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i> Trädlärka, <i>Lullula arborea</i> Bivråk, <i>Pernis apivorus</i> Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i> Berguv, <i>Bubo bubo</i> Törnskata, <i>Lanius collurio</i> Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i>		
Övriga ovanliga arter och signalarter <u>Kärlväxter</u> Bäckbräsmå, <i>Cardamine amara</i> Myskmadra, <i>Galium odoratum</i> Buskstjärnblomma, <i>Stellaria holostea</i> <u>Mossor</u> Fällmossa, <i>Antitrichia curtipendula</i> Guldlockmossa, <i>Homalothecium sericeum</i> Blåmossa, <i>Leucobryum glaucum</i> Trädporella, <i>Porella platyphylla</i> Västlig hakmossa, <i>Rhytidiadelphus loreus</i> Klippfrullania, <i>Frullania tamarisci</i> Stubbspretmossa, <i>Herzogiella seligeri</i> <u>Storsvampar</u> Tallticka, <i>Phellinus pini</i> Grovticka, <i>Phaeolus Schweinitzii</i> Blomkålssvamp, <i>Sparassis crispa</i> Kantarellmussling, <i>Plicatura crispa</i> Scharlakansvårskål, <i>Sarcoscypha coccinea</i> Ekticka, <i>Phellinus robustus</i> <u>Lavar</u> Glansfläck, <i>Arthonia spadicea</i> Rostfläck, <i>Arthonia vinosa</i> Lönnlav, <i>Bacidia rubella</i> Rikfruktig blemlav, <i>Phlyctis agaela</i> Gulpudrad spiklav, <i>Calicium adpersum</i> <u>Insekter</u> Myskbock, <i>Aromia moschata</i> Körsbärsfuks, <i>Nymphalis polychloros</i>		

Rödlistade arter inom naturreservatet Eriksberg

Rödlistade (Gärdenfors 2005) och/eller EU-listade (Cederberg & Löfroth, 2000) lavar, svampar, växter och djur som påträffats inom reservatsområdet på senare år.

Rödlistekategorier: EN = starkt hotad, VU = sårbar, NT = missgynnad, DD = kunskapsbrist

Art	Rödlistning 2005	
<u>Kärlväxter</u>		
Flikros, <i>Rosa tomentella</i>	(NT)	
<u>Mossor</u>		
Sydkvastmossa, <i>Dicranum fulvum</i>	(NT)	
<u>Storsvampar</u>		
Eklackticka, <i>Ganoderma resinaceum</i>	(EN)	
Tårticka, <i>Inonotus dryadeus</i>	(EN)	
Skillerticka, <i>Inonotus cuticularis</i>	(VU)	
Ekskinn, <i>Aleurodiscus disciformis</i>	(NT)	
Oxtungsvamp, <i>Fistulina hepatica</i>	(NT)	
Korallticka, <i>Grifola frondosa</i>	(NT)	
Scharlakansvaxskivling, <i>Hygrocybe punicea</i>	(NT)	
Fjällsopp, <i>Strobilomyces strobilaceus</i>	(NT)	
<u>Lavar</u>		
Liten ädellav, <i>Megalania</i>	(EN)	
Gammelekslav, <i>Lecanographa amylacea</i>	(VU)	
Matt pricklav, <i>Arthonia pruinata</i>	(VU)	
Liten sönderfallslav, <i>Bactrospora corticola</i>	(VU)	
Storsporig kraterlav, <i>Gyalecta derivata</i>	(VU)	
Stiftklotterlav, <i>Opegrapha vermicellifera</i>	(VU)	
Grynig lundlav, <i>Bacidia biatorina</i>	(NT)	
Rosa lundlav, <i>Bacidia rosella</i>	(NT)	
Blyertslav, <i>Buellia violaceofusca</i>	(NT)	
Skuggorangelav, <i>Caloplaca lucifuga</i>	(NT)	
Gul dropplav, <i>Cliostomum corrugatum</i>	(NT)	
Blek kraterlav, <i>Gyalecta flotowii</i>	(NT)	
Almlav, <i>Gyalecta ulmi</i>	(NT)	
Bokkantlav, <i>Lecanora glabrata laureri</i>	(NT)	
Bokvårtlav, <i>Pyrenula nitida</i>	(NT)	
Hjälmbrosklav, <i>Ramalina baltica</i>	(NT)	
Grå skärelav, <i>Schismatomma decolorans</i>	(NT)	
Rosa skärelav, <i>Schismatomma pericleum</i>	(NT)	
Brunskaftad blekspik, <i>Sclerophora farinacea</i>	(NT)	
Liten blekspik, <i>Sclerophora peronella</i>	(NT)	

Art	Rödlistning 2005	
<u>Fladdermöss</u>		
Barbastell, <i>Barbastella barbastellus</i>	(EN)	
Dammfladdermus, <i>Myotis dasycneme</i>	(EN)	
Fransfladdermus, <i>Myotis nattereri</i>	(VU)	
Mustaschfladdermus, <i>Myotis mystacinus</i>	(VU)	
Trollfladdermus, <i>Pipistrellus nathusii</i>	(NT)	
<u>Fåglar</u>		
Bivråk, <i>Pernis apivorus</i>	(EN)	
Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i>	(NT)	
Skogsduva, <i>Columba oenas</i>	(NT)	
Göktyta, <i>Jynx torquilla</i>	(NT)	
Mindre hackspett, <i>Dendrocopos minor</i>	(NT)	
Entita, <i>Parus palustris</i>	(NT)	
Berguv, <i>Bubo bubo</i>	(NT)	
Törnskata, <i>Lanius collurio</i>	(NT)	
Stenskvätta, <i>Oenanthe oenanthe</i>	(NT)	
Hämpling, <i>Carduelis cannabina</i>	(NT)	
Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i>	(NT)	
<u>Groddjur</u>		
Långbensgroda, <i>Rana dalmatina</i>	(VU)	
<u>Fiskar</u>		
Vimma, <i>Abramis Vimba</i>	(DD)	
<u>Insekter</u>		
<i>Notolaemus unifasciatus</i>	(VU)	
Tvåfläckig smalpraktbagge, <i>Agrilus biguttatus</i>	(VU)	
Plattad lövvedborre, <i>Xyloborus monographus</i>	(VU)	
Slät lövbarkskinnbagge, <i>Aneurys laevis</i>	(VU)	
Barkrödbeck, <i>Ampedus cinnabarinus</i>	(NT)	
Stor barkskinnbagge, <i>Aradus conspicuus</i>	(NT)	
Bokoxe, <i>Dorcus parallellopipedus</i>	(NT)	
Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i>	(NT)	
Prydnadsbock, <i>Anaglyptus mysticus</i>	(NT)	
Skeppsvarvsfluga, <i>Lymexylon navale</i>	(NT)	
Reliktbock, <i>Nothorhina punctata</i>	(NT)	
Rödhjon, <i>Pyrrhidium sanguineum</i>	(NT)	
Ekgrenspegelbock, <i>Poecilium alni</i>	(NT)	
Töckenfärgad ögonfläckbock, <i>Mesosa nebulosa</i>	(NT)	
Svartvingad svampbagge, <i>Leiestes seminigra</i>	(NT)	
Blåglänsande svartbagge, <i>Platydemus violaceus</i>	(NT)	
<i>Chrysolina hyperici</i>	(NT)	
Bokborre, <i>Ernoporicus fagi</i>	(NT)	
<i>Psylliodes cuprea</i>	(NT)	
<i>Triplax rufipes</i>	(NT)	

Arter listade i EU:s habitatdirektiv, annex 2 Barbastell, <i>Barbastella barbastellus</i> Dammfladdermus, <i>Myotis dasycneme</i> Större vattensalamander, <i>Triturus cristatus</i> Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i> Arter listade i EU:s fågeldirektiv Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i> Nattskärra, <i>Caprimulgus europaeus</i> Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i> Trädlärka, <i>Lullula arborea</i> Bivråk, <i>Pernis apivorus</i> Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i> Berguv, <i>Bubo bubo</i> Törnskata, <i>Lanius collurio</i> Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i>		
Övriga ovanliga arter och signalarter <u>Kärlväxter</u> Bäckbräsma, <i>Cardamine amara</i> Myskmadra, <i>Galium odoratum</i> Buskstjärnblomma, <i>Stellaria holostea</i> <u>Mossor</u> Fällmossa, <i>Antitrichia curtipendula</i> Guldlockmossa, <i>Homalothecium sericeum</i> Blåmossa, <i>Leucobryum glaucum</i> Trädporella, <i>Porella platyphylla</i> Västlig hakmossa, <i>Rhytidiadelphus loreus</i> Klippfrullania, <i>Frullania tamarisci</i> Stubbspretmossa, <i>Herzogiella seligeri</i> <u>Storsvampar</u> Tallticka, <i>Phellinus pini</i> Grovticka, <i>Phaeolus Schweinitzii</i> Blomkålssvamp, <i>Sparassis crispa</i> Kantarellmussling, <i>Plicatura crispa</i> Scharlakansvårskål, <i>Sarcoscypha coccinea</i> Ekticka, <i>Phellinus robustus</i> <u>Lavar</u> Glansfläck, <i>Arthonia spadicea</i> Rostfläck, <i>Arthonia vinosa</i> Lönnlav, <i>Bacidia rubella</i> Rikfruktig blemlav, <i>Phlyctis agaela</i> Gulpudrad spiklav, <i>Calicium adpersum</i> <u>Insekter</u> Myskbock, <i>Aromia moschata</i> Körsbärsfuks, <i>Nymphalis polychloros</i>		

Rödlistade arter inom naturreservatet Eriksberg

Rödlistade (Gärdenfors 2005) och/eller EU-listade (Cederberg & Löfroth, 2000) lavar, svampar, växter och djur som påträffats inom reservatsområdet på senare år.

Rödlistekategorier: EN = starkt hotad, VU = sårbar, NT = missgynnad, DD = kunskapsbrist

Art	Rödlistning 2005	
<u>Kärlväxter</u>		
Flikros, <i>Rosa tomentella</i>	(NT)	
<u>Mossor</u>		
Sydkvastmossa, <i>Dicranum fulvum</i>	(NT)	
<u>Storsvampar</u>		
Eklackticka, <i>Ganoderma resinaceum</i>	(EN)	
Tårticka, <i>Inonotus dryadeus</i>	(EN)	
Skillerticka, <i>Inonotus cuticularis</i>	(VU)	
Ekskinn, <i>Aleurodiscus disciformis</i>	(NT)	
Oxtungsvamp, <i>Fistulina hepatica</i>	(NT)	
Korallticka, <i>Grifola frondosa</i>	(NT)	
Scharlakansvaxskivling, <i>Hygrocybe punicea</i>	(NT)	
Fjällsopp, <i>Strobilomyces strobilaceus</i>	(NT)	
<u>Lavar</u>		
Liten ädellav, <i>Megalania</i>	(EN)	
Gammelekslav, <i>Lecanographa amylacea</i>	(VU)	
Matt pricklav, <i>Arthonia pruinata</i>	(VU)	
Liten sönderfallslav, <i>Bactrospora corticola</i>	(VU)	
Storsporig kraterlav, <i>Gyalecta derivata</i>	(VU)	
Stiftklotterlav, <i>Opegrapha vermicellifera</i>	(VU)	
Grynig lundlav, <i>Bacidia biatorina</i>	(NT)	
Rosa lundlav, <i>Bacidia rosella</i>	(NT)	
Blyertslav, <i>Buellia violaceofusca</i>	(NT)	
Skuggorangelav, <i>Caloplaca lucifuga</i>	(NT)	
Gul dropplav, <i>Cliostomum corrugatum</i>	(NT)	
Blek kraterlav, <i>Gyalecta flotowii</i>	(NT)	
Almlav, <i>Gyalecta ulmi</i>	(NT)	
Bokkantlav, <i>Lecanora glabrata laureri</i>	(NT)	
Bokvårtlav, <i>Pyrenula nitida</i>	(NT)	
Hjälmbrosklav, <i>Ramalina baltica</i>	(NT)	
Grå skärelav, <i>Schismatomma decolorans</i>	(NT)	
Rosa skärelav, <i>Schismatomma pericleum</i>	(NT)	
Brunskaftad blekspik, <i>Sclerophora farinacea</i>	(NT)	
Liten blekspik, <i>Sclerophora peronella</i>	(NT)	

Art	Rödlistning 2005	
<u>Fladdermöss</u>		
Barbastell, <i>Barbastella barbastellus</i>	(EN)	
Dammfladdermus, <i>Myotis dasycneme</i>	(EN)	
Fransfladdermus, <i>Myotis nattereri</i>	(VU)	
Mustaschfladdermus, <i>Myotis mystacinus</i>	(VU)	
Trollfladdermus, <i>Pipistrellus nathusii</i>	(NT)	
<u>Fåglar</u>		
Bivråk, <i>Pernis apivorus</i>	(EN)	
Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i>	(NT)	
Skogsduva, <i>Columba oenas</i>	(NT)	
Göktyta, <i>Jynx torquilla</i>	(NT)	
Mindre hackspett, <i>Dendrocopos minor</i>	(NT)	
Entita, <i>Parus palustris</i>	(NT)	
Berguv, <i>Bubo bubo</i>	(NT)	
Törnskata, <i>Lanius collurio</i>	(NT)	
Stenskvätta, <i>Oenanthe oenanthe</i>	(NT)	
Hämpling, <i>Carduelis cannabina</i>	(NT)	
Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i>	(NT)	
<u>Groddjur</u>		
Långbensgroda, <i>Rana dalmatina</i>	(VU)	
<u>Fiskar</u>		
Vimma, <i>Abramis Vimba</i>	(DD)	
<u>Insekter</u>		
<i>Notolaemus unifasciatus</i>	(VU)	
Tvåfläckig smalpraktbagge, <i>Agrilus biguttatus</i>	(VU)	
Plattad lövvedborre, <i>Xyloborus monographus</i>	(VU)	
Slät lövbarkskinnbagge, <i>Aneuris laevis</i>	(VU)	
Barkrödrock, <i>Ampedus cinnabarinus</i>	(NT)	
Stor barkskinnbagge, <i>Aradus conspicuus</i>	(NT)	
Bokoxe, <i>Dorcus parallellopipedus</i>	(NT)	
Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i>	(NT)	
Prydnadsbock, <i>Anaglyptus mysticus</i>	(NT)	
Skeppsvarvsfluga, <i>Lymexylon navale</i>	(NT)	
Reliktbock, <i>Nothorhina punctata</i>	(NT)	
Rödhjon, <i>Pyrrhidium sanguineum</i>	(NT)	
Ekgrenspegelbock, <i>Poecilium alni</i>	(NT)	
Töckenfärgad ögonfläckbock, <i>Mesosa nebulosa</i>	(NT)	
Svartvingad svampbagge, <i>Leiestes seminigra</i>	(NT)	
Blåglänsande svartbagge, <i>Platydemus violaceus</i>	(NT)	
<i>Chrysolina hyperici</i>	(NT)	
Bokborre, <i>Ernoporicus fagi</i>	(NT)	
<i>Psylliodes cuprea</i>	(NT)	
<i>Triplax rufipes</i>	(NT)	

Arter listade i EU:s habitatdirektiv, annex 2 Barbastell, <i>Barbastella barbastellus</i> Dammfladdermus, <i>Myotis dasycneme</i> Större vattensalamander, <i>Triturus cristatus</i> Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i> Arter listade i EU:s fågeldirektiv Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i> Nattskärra, <i>Caprimulgus europaeus</i> Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i> Trädlärka, <i>Lullula arborea</i> Bivråk, <i>Pernis apivorus</i> Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i> Berguv, <i>Bubo bubo</i> Törnskata, <i>Lanius collurio</i> Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i>		
Övriga ovanliga arter och signalarter <u>Kärlväxter</u> Bäckbräsa, <i>Cardamine amara</i> Myskmadra, <i>Galium odoratum</i> Buskstjärnblomma, <i>Stellaria holostea</i> <u>Mossor</u> Fällmossa, <i>Antitrichia curtipendula</i> Guldlockmossa, <i>Homalothecium sericeum</i> Blåmossa, <i>Leucobryum glaucum</i> Trädporella, <i>Porella platyphylla</i> Västlig hakmossa, <i>Rhytidiadelphus loreus</i> Klippfrullania, <i>Frullania tamarisci</i> Stubbspretmossa, <i>Herzogiella seligeri</i> <u>Storsvampar</u> Tallticka, <i>Phellinus pini</i> Grovticka, <i>Phaeolus Schweinitzii</i> Blomkålssvamp, <i>Sparassis crispa</i> Kantarellmussling, <i>Plicatura crispa</i> Scharlakansvårskål, <i>Sarcoscypha coccinea</i> Ekticka, <i>Phellinus robustus</i> <u>Lavar</u> Glansfläck, <i>Arthonia spadicea</i> Rostfläck, <i>Arthonia vinosa</i> Lönnlav, <i>Bacidia rubella</i> Rikfruktig blemlav, <i>Phlyctis agaela</i> Gulpudrad spiklav, <i>Calicium adpersum</i> <u>Insekter</u> Myskbock, <i>Aromia moschata</i> Körsbärsfuks, <i>Nymphalis polychloros</i>		

Rödlistade arter inom naturreservatet Eriksberg

Rödlistade (Gärdenfors 2005) och/eller EU-listade (Cederberg & Löfroth, 2000) lavar, svampar, växter och djur som påträffats inom reservatsområdet på senare år.

Rödlistekategorier: EN = starkt hotad, VU = sårbar, NT = missgynnad, DD = kunskapsbrist

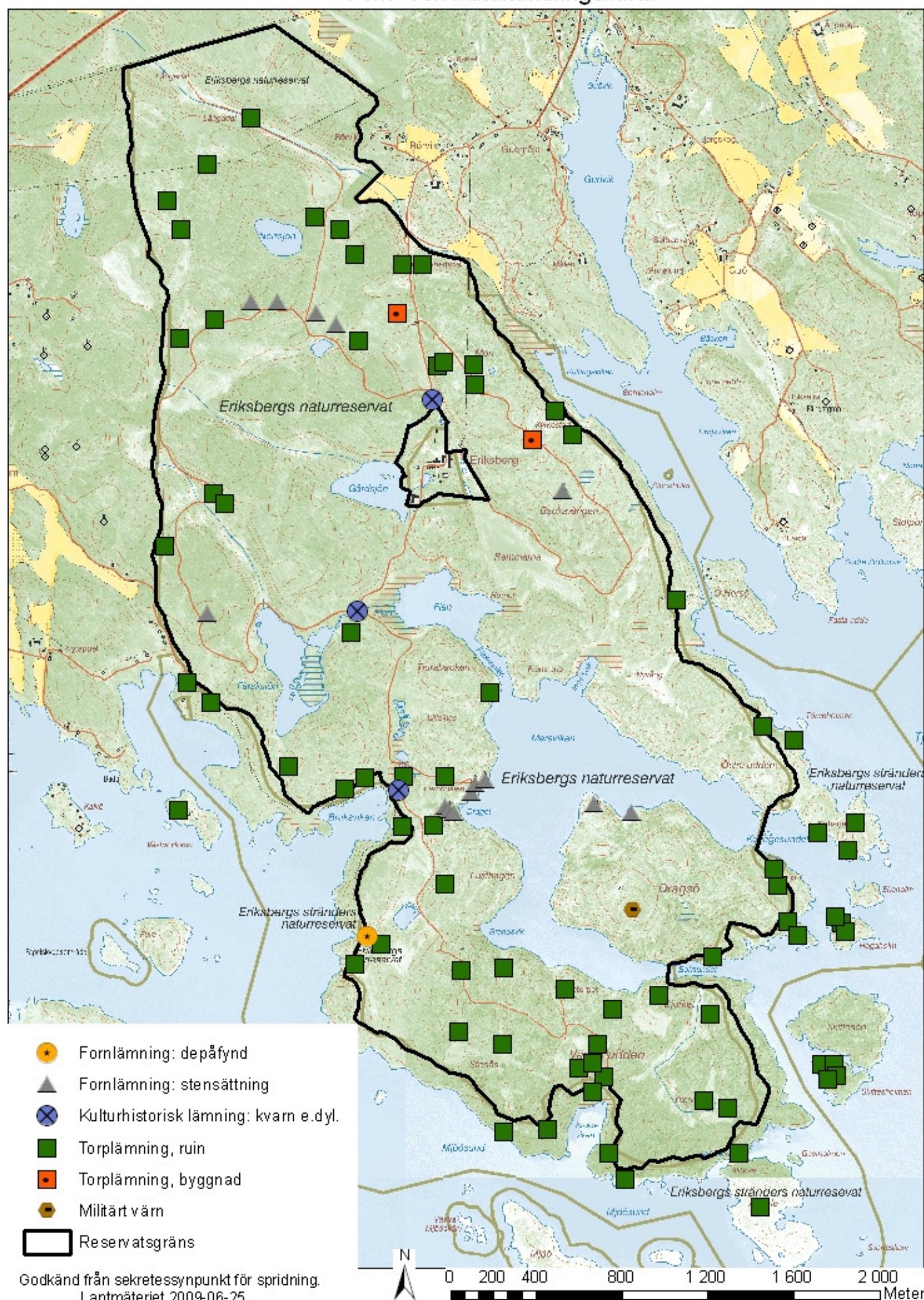
Art	Rödlistning 2005	
<u>Kärlväxter</u>		
Flikros, <i>Rosa tomentella</i>	(NT)	
<u>Mossor</u>		
Sydkvastmossa, <i>Dicranum fulvum</i>	(NT)	
<u>Storsvampar</u>		
Eklackticka, <i>Ganoderma resinaceum</i>	(EN)	
Tårticka, <i>Inonotus dryadeus</i>	(EN)	
Skillerticka, <i>Inonotus cuticularis</i>	(VU)	
Ekskinn, <i>Aleurodiscus disciformis</i>	(NT)	
Oxtungsvamp, <i>Fistulina hepatica</i>	(NT)	
Korallticka, <i>Grifola frondosa</i>	(NT)	
Scharlakansvaxskivling, <i>Hygrocybe punicea</i>	(NT)	
Fjällsopp, <i>Strobilomyces strobilaceus</i>	(NT)	
<u>Lavar</u>		
Liten ädellav, <i>Megalania</i>	(EN)	
Gammelekslav, <i>Lecanographa amylacea</i>	(VU)	
Matt pricklav, <i>Arthonia pruinata</i>	(VU)	
Liten sönderfallslav, <i>Bactrospora corticola</i>	(VU)	
Storsporig kraterlav, <i>Gyalecta derivata</i>	(VU)	
Stiftklotterlav, <i>Opegrapha vermicellifera</i>	(VU)	
Grynig lundlav, <i>Bacidia biatorina</i>	(NT)	
Rosa lundlav, <i>Bacidia rosella</i>	(NT)	
Blyertslav, <i>Buellia violaceofusca</i>	(NT)	
Skuggorangelav, <i>Caloplaca lucifuga</i>	(NT)	
Gul dropplav, <i>Cliostomum corrugatum</i>	(NT)	
Blek kraterlav, <i>Gyalecta flotowii</i>	(NT)	
Almlav, <i>Gyalecta ulmi</i>	(NT)	
Bokkantlav, <i>Lecanora glabrata laureri</i>	(NT)	
Bokvårtlav, <i>Pyrenula nitida</i>	(NT)	
Hjälmbrosklav, <i>Ramalina baltica</i>	(NT)	
Grå skärelav, <i>Schismatomma decolorans</i>	(NT)	
Rosa skärelav, <i>Schismatomma pericleum</i>	(NT)	
Brunskaftad blekspik, <i>Sclerophora farinacea</i>	(NT)	
Liten blekspik, <i>Sclerophora peronella</i>	(NT)	

Art	Rödlistning 2005	
<u>Fladdermöss</u>		
Barbastell, <i>Barbastella barbastellus</i>	(EN)	
Dammfladdermus, <i>Myotis dasycneme</i>	(EN)	
Fransfladdermus, <i>Myotis nattereri</i>	(VU)	
Mustaschfladdermus, <i>Myotis mystacinus</i>	(VU)	
Trollfladdermus, <i>Pipistrellus nathusii</i>	(NT)	
<u>Fåglar</u>		
Bivråk, <i>Pernis apivorus</i>	(EN)	
Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i>	(NT)	
Skogsduva, <i>Columba oenas</i>	(NT)	
Göktyta, <i>Jynx torquilla</i>	(NT)	
Mindre hackspett, <i>Dendrocopos minor</i>	(NT)	
Entita, <i>Parus palustris</i>	(NT)	
Berguv, <i>Bubo bubo</i>	(NT)	
Törnskata, <i>Lanius collurio</i>	(NT)	
Stenskvätta, <i>Oenanthe oenanthe</i>	(NT)	
Hämpling, <i>Carduelis cannabina</i>	(NT)	
Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i>	(NT)	
<u>Groddjur</u>		
Långbensgroda, <i>Rana dalmatina</i>	(VU)	
<u>Fiskar</u>		
Vimma, <i>Abramis Vimba</i>	(DD)	
<u>Insekter</u>		
<i>Notolaemus unifasciatus</i>	(VU)	
Tvåfläckig smalpraktbagge, <i>Agrilus biguttatus</i>	(VU)	
Plattad lövvedborre, <i>Xyloborus monographus</i>	(VU)	
Slät lövbarkskinnbagge, <i>Aneuris laevis</i>	(VU)	
Barkrödrock, <i>Ampedus cinnabarinus</i>	(NT)	
Stor barkskinnbagge, <i>Aradus conspicuus</i>	(NT)	
Bokoxe, <i>Dorcus parallellopipedus</i>	(NT)	
Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i>	(NT)	
Prydnadsbock, <i>Anaglyptus mysticus</i>	(NT)	
Skeppsvarvsfluga, <i>Lymexylon navale</i>	(NT)	
Reliktbock, <i>Nothorhina punctata</i>	(NT)	
Rödhjon, <i>Pyrrhidium sanguineum</i>	(NT)	
Ekgrenspegelbock, <i>Poecilium alni</i>	(NT)	
Töckenfärgad ögonfläckbock, <i>Mesosa nebulosa</i>	(NT)	
Svartvingad svampbagge, <i>Leiestes seminigra</i>	(NT)	
Blåglänsande svartbagge, <i>Platydemia violaceus</i>	(NT)	
<i>Chrysolina hyperici</i>	(NT)	
Bokborre, <i>Ernoporicus fagi</i>	(NT)	
<i>Psylliodes cuprea</i>	(NT)	
<i>Triplax rufipes</i>	(NT)	

Arter listade i EU:s habitatdirektiv, annex 2 Barbastell, <i>Barbastella barbastellus</i> Dammfladdermus, <i>Myotis dasycneme</i> Större vattensalamander, <i>Triturus cristatus</i> Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i> Arter listade i EU:s fågeldirektiv Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i> Nattskärra, <i>Caprimulgus europaeus</i> Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i> Trädlärka, <i>Lullula arborea</i> Bivråk, <i>Pernis apivorus</i> Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i> Berguv, <i>Bubo bubo</i> Törnskata, <i>Lanius collurio</i> Mindre flugsnappare, <i>Ficedula parva</i>		
Övriga ovanliga arter och signalarter <u>Kärlväxter</u> Bäckbräsma, <i>Cardamine amara</i> Myskmadra, <i>Galium odoratum</i> Buskstjärnblomma, <i>Stellaria holostea</i> <u>Mossor</u> Fällmossa, <i>Antitrichia curtipendula</i> Guldlockmossa, <i>Homalothecium sericeum</i> Blåmossa, <i>Leucobryum glaucum</i> Trädporella, <i>Porella platyphylla</i> Västlig hakmossa, <i>Rhytidiadelphus loreus</i> Klippfrullania, <i>Frullania tamarisci</i> Stubbspretmossa, <i>Herzogiella seligeri</i> <u>Storsvampar</u> Tallticka, <i>Phellinus pini</i> Grovticka, <i>Phaeolus Schweinitzii</i> Blomkålssvamp, <i>Sparassis crispa</i> Kantarellmussling, <i>Plicatura crispa</i> Scharlakansvårskål, <i>Sarcoscypha coccinea</i> Ekticka, <i>Phellinus robustus</i> <u>Lavar</u> Glansfläck, <i>Arthonia spadicea</i> Rostfläck, <i>Arthonia vinosa</i> Lönnlav, <i>Bacidia rubella</i> Rikfruktig blemlav, <i>Phlyctis agaela</i> Gulpudrad spiklav, <i>Calicium adpersum</i> <u>Insekter</u> Myskbock, <i>Aromia moschata</i> Körsbärsfuks, <i>Nymphalis polychloros</i>		

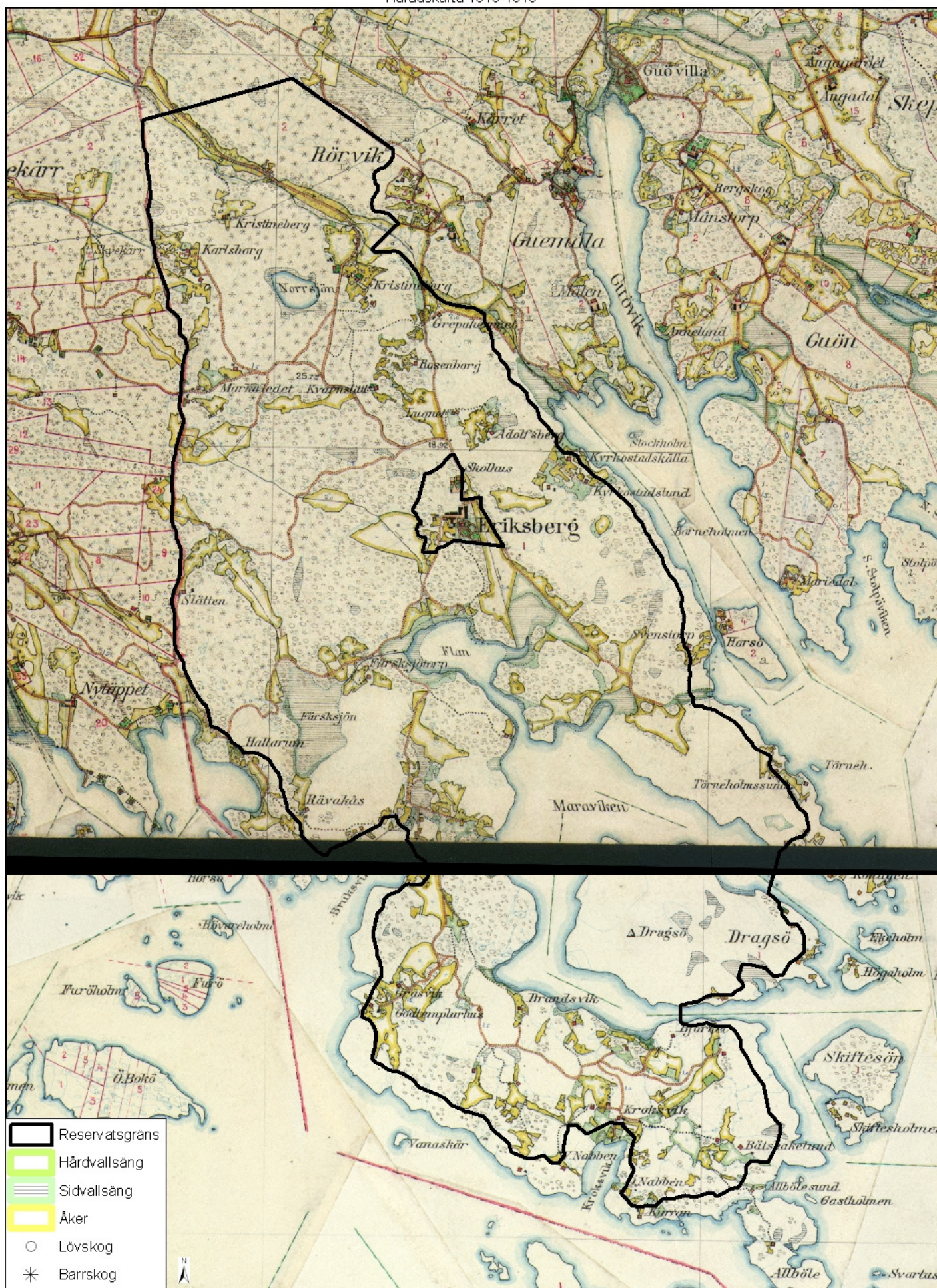
Naturreseptatet Eriksberg Forn- och kulturlämningskarta

Bilaga 5

Härads-karta 1915-1919

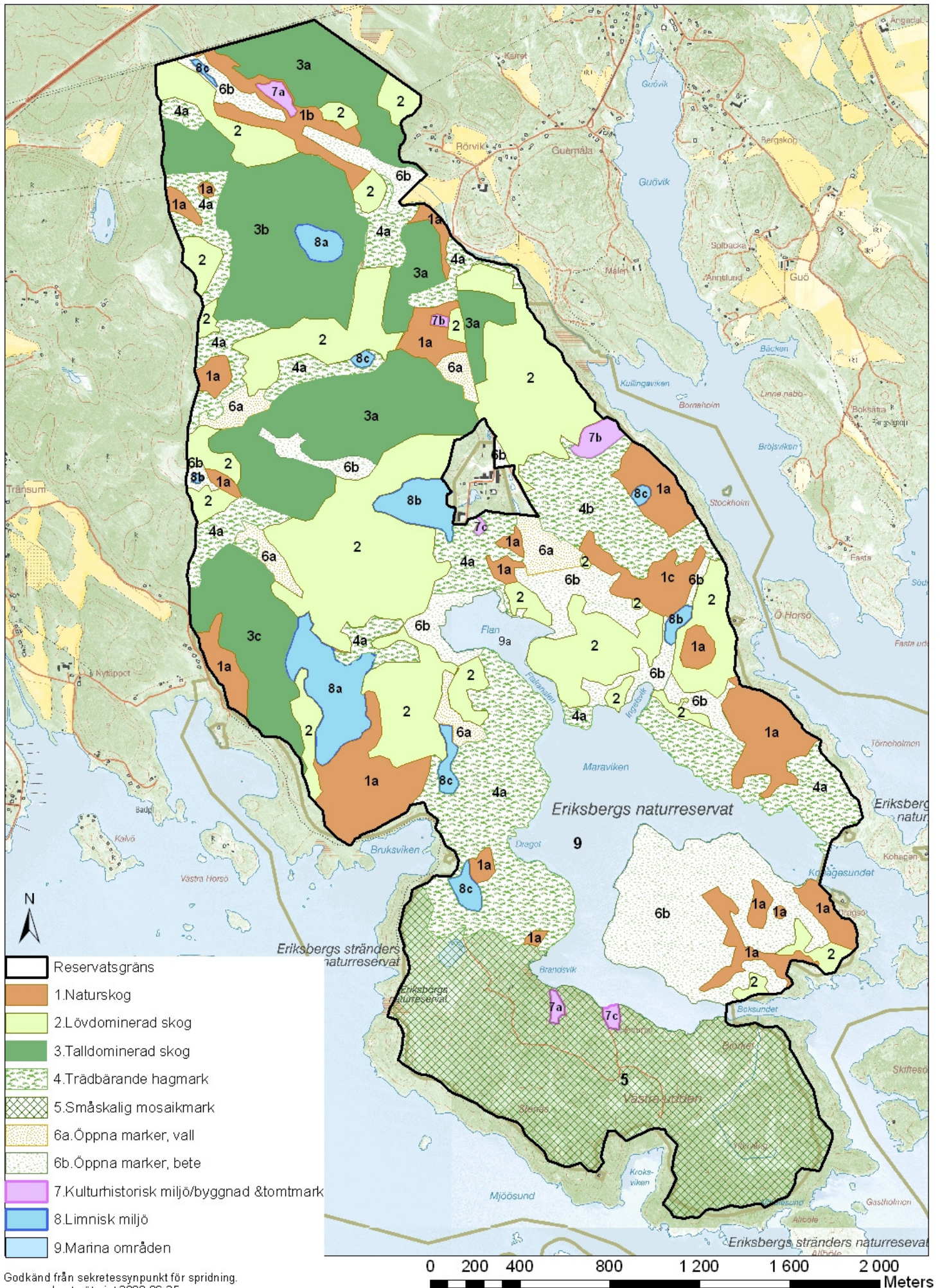
Bilaga 6

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriet 2009-06-25.

0 200 400 800 1 200 1 600 2 000 Meters

Bilaga 7

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriet 2009-06-25.

